

По т. 19
към Дневния ред за заседанието на
ВСС на .07.2009 г.

ДО
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Комисия “Международно правно сътрудничество” при ВСС

ОТНОСНО: Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ).

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Комисия “Международно правно сътрудничество” предлага на Висшия съдебен съвет да вземе следното решение:

ПРОЕКТ:

ВИСШИЯТ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Р Е Ш И :

1. ПРИЕМА ЗА СВЕДЕНИЕ Регистър за дейностите по управление на качеството 2009, Приложение към доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ).
2. ДА СЕ ПУБЛИКУВА на Интернет-страницата на ВСС горепосочения регистър.

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

**Регистър за дейностите по управление на
качеството 2009**

**Приложение към Доклада за управление на качеството и
неговата връзка с прозрачността и достъпа до
правосъдие на**

**Работната група по управление на качеството на
Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)**

Съдържание

СЪДЪРЖАНИЕ

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЯ.....	3
2. ОБЩА СИСТЕМА НА КАЧЕСТВО.....	6
3. ЛИДЕРСТВО И УПРАВЛЕНИЕ	9
4. ПРОЦЕДУРА ПО ПОДАВАНЕ НА ЖАЛБИ.....	12
5. ПАРТНЬОРСКА ПРОВЕРКА.....	15
6. СРОКОВЕ ЗА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ДЕЛАТА И РАБОТНИ ПРОЦЕДУРИ.....	17
7. ОБУЧЕНИЕ.....	21
8. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО И КАЧЕСТВО В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА.....	25
9. ОЦЕНКА НА СЪДЕБНИТЕ СЛУЖИТЕЛИ.....	30
10. ОЦЕНКА ОТ КЛИЕНТИТЕ.....	31
11. УПРАВЛЕНСКА ИНФОРМАЦИЯ, ОДИТИРАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ.....	35
12. ВЪНШНИ КОМУНИКАЦИИ.....	41
13. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ.....	46
ЛИЦА ЗА КОНТАКТИ ПО ВЪПРОСИТЕ НА КАЧЕСТВОТО / CONTACT PERSONS FOR QUALITY ACTIVITIES.....	50

1. Мисия, визия и стратегия

1. Мисията и визията на първоинстанционните съдилища (Белгия)

Висшият съвет по правосъдие улесни изработването на документа, определящ мисията, от първоинстанционните съдилища. Беше даден тласък и за изработването на визия от първоинстанционните съдилища.

2. Мисия, визия и стратегия (България)

Мисията и визията са заявени в Конституцията на Република България и в Закона за съдебната власт. Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите/физическите лица и юридическите лица и държавата. Съдебната власт е независима. При изпълнението на своите служебни задължения съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите се подчиняват единствено на закона. Съдебните заседания са открити, освен ако законът не предвижда друго. Един от главните приоритети на Стратегията за реформа на съдебната система за периода 2008-2013 година е да се гарантира равен достъп до правосъдие за всички граждани чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ при делата. Специализиран държавен орган на изпълнителната власт, Национално бюро за правна помощ, бе учредено по Закона за правната помощ. Този орган осигурява равен достъп до правосъдие на всички граждани чрез предоставяне на безплатна и задължителна правна помощ съгласно закона. Популяризирането на достъпа до правна помощ се осъществява чрез подготовката и разпространението на информационни материали като информационни табла за видовете правна помощ, наръчници/ръководства за граждани, медиите, Интернет и горещи телефонни линии.

3. Визия и ценности (Дания)

Визията и ценностите на съдилищата в Дания са ядрото на качествената работа на датските съдилища. От момента на приемането на визията и ценностите, съдилищата в Дания работят за реализацията им в ежедневието на организацията. Като част от тази реализация съдебната администрация и отделните съдилища изработват всяка година план за действие. Като отправна точка всички планове за действие използват фокусни области, които за определена година се съгласуват от Съвета на председателите на съдилищата в Дания. Всеки съд решава за себе си дали иска да публикува плана за действие на уебстраницата си или не.

4. Мисия, визия и стратегия (Германия)

Целта на германската правна система е да решава всички правни спорове максимално бързо. Следват се всички стандарти, защото приемането и качеството на правораздавателната дейност зависят принципно от нейната ефективност и близост до гражданите.

5. Мисия, визия и стратегия (Унгария)

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

В Република Унгария ръководството на съдилищата и статута на членовете на съдебната власт са законово регламентирани. Законите в тази област се изработват и приемат от парламента в хода на реформата на съдебната система през втората половина на 90-те години. Законите могат да се изменят само с мнозинство от 2/3 от гласовете, като тази разпоредба допълнително закрепва конституционните гаранции за независимостта на съдебната власт.

Националният съвет по правосъдие (НСП), като орган за самоуправление на съдебната власт съгласно закона, изработи и прие мисия и визия за съдебната власт за периода на своя мандат от шест години. НСП редовно прави преглед на своята мисия и визия, които са публично заявени. Също така НСП редовно обсъжда въпроси, касаещи управлението на съдилищата, и издава разпоредителни решения, валидни за всички съдилища (с изключение на Върховния съд).

6. Мисия, визия и стратегия (Латвия)

Мисията, визията и стратегията на съдилищата и Съдебната администрация (СА) са определени в „Работната стратегия на Министерството на правосъдието за 2007-2009 г.“ и в „Работната стратегия на СА за 2008-2010 г.“. Това са определени задачи, които трябва да се изпълнят в средносрочен план и определени показатели за измерване на качеството, които трябва да се съблюдават. Съдилищата са запознати с този документ, за да го отразят в плановете за развитие за следващите години. Горепосочените документи са на разположение в уебстраницата на Министерството на правосъдието и в уебстраницата на СА. Работната стратегия се използва и за планирането на бюджета за следващите години.

7. Мисия и визия (Литва)

Всички съдилища подготвят свои стратегически планове за дейности за срок от три години и представят плана в оригинал на Министерството на финансите, а копие от него, на Националната съдебна администрация.

8. Мисия и визия (Нидерландия)

Всяка Стратегическа програма включва мисия, визия и определен брой цели. Мисията на съдебната власт е една и съща във всяка програма, а отделните детайли на мисията могат да варират, както и отделните цели да се различават за всяка програма. Когато Съветът за съдебната власт започне да определя нова програма, той прави оценка до каква степен са били постигнати целите на предишната програма и кои цели не са били постигнати. Непостигнатите цели намират място в новата програма. За да бъдат напълнени целите със съдържание, всяка цел се разбива на конкретни резултати, които трябва да бъдат постигнати. В резултатите се посочва и кой отговаря основно за постигането им: самият Съвет за съдебната власт, националните събрания на ръководителите на сектори или на съдебните съвети. Това позволява да се даде насока на изпълнението на програмата. В годишните си планове и Съветът за съдебната власт и съдилищата посочват какво възнамеряват да направят за постигане на целите и постигнатото от тях се отразява в годишните доклади. Мисията и визията са част от програмата и като такива представляват открита за обществеността информация. Програмата се разпространява до съдилищата от Съвета за съдебната власт всеки четири години и е достъпна на уебсайта

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ) (rechtspraak.nl). Мисията и визията са директива за съдилищата, но са на разположение и на други страни.

2. Обща система на качество

1. Въвеждане на модела на Обща рамка за оценка (CAF) (Дания)

За да позволят сравненията между различните съдебни системи и за да направят правилна оценка на изпълнението си, неотдавна съдилищата в Дания въведоха модела на Обща рамка за оценка (CAF) ("EFQM" за обществения сектор). Първоначално моделът е осъществяван в малък мащаб като главната цел е да се повишат знанията за модела сред ръководствата и персонала на съдилищата. За тази цел моделът е описан в тримесечен бюлетин на съдилищата в Дания, който се получава от всеки служител. Освен това, председателите на съдилищата, заедно с управленската група на Съдебната администрация направиха самооценка.

2. Оценка на качеството на правораздаване в съдилищата (Финландия)

Принципите за качество и показателите за сравнение, предложени от проекта за качество на съдилищата в юрисдикцията на Апелативния съд в Рованиеми ще формират базата за работата за постигане на качество в следващите години както и за наблюдение и за процесите в качеството. Показателите за качество обхващат шест области на оценка, която включва общо 40 критерия за качество, както следва: 1) съдебни процедури (9 критерия); 2) съдебни решения (7 критерия); 3) отношение към страните и други участници в съдебния процес (6 критерия); 4) бързина на водене на делата (4 критерия); 5) професионални умения и компетентност на съдията (6 критерия); и 6) организация и управление на процеса на правораздаване (8 критерия). Показателите за сравнение са публикувани на английски, фински, френски и шведски (английска версия Evaluation of the Quality of Adjudication in Courts of Law, March 2006, ISBN 951-53-2874-8). За допълнителна информация, моля вижте т. 4.2 на доклада и/или се обърнете към главния съдия на Окръжния съд в Оулу – Хари Макинен или към съдия Анти Савела (виж Справочника за адреси и телефони).

3. Разпоредби на НСП (Унгария)

НСП участва активно във формулирането на системата за управление на качеството на съдебната власт. Дейността на съдилищата се ръководи от разпоредби по различните аспекти на функционирането на съдебната система. Председателите на окръжните съдилища и на апелативните съдилища са длъжни редовно да докладват за изпълнението на решенията, спуснати от НСП.

4. Показатели за качество (Латвия)

В Латвия са установени показатели за качество за следните области: качество на съдебната система и ръководство на съдилищата и предоставяне на материално-техническа база. Показателите за качество на съдебната система включват неща като брой решения, взети от окръжен съдия, продължителност на делата (определя се според инстанцията на съда и по сектори), брой решения на първоинстанционни съдилища, отложени или отменени при обжалване. В областта на администрацията на съдилищата, показателите включват редица случаи на нарушения с присъди (по сектори), брой работни места на съдебния

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

персонал, брой съдии на 100 000 души и брой методологически дейности като семинари и курсове.

5. Правни разпоредби за качество (Нидерландия)

Сърцевината на нидерландската система за качеството на съдебната система се формира от Rechtspraak, правните разпоредби за качество за съдилищата и различните съдебни сфери. Разпоредбите за качество обединяват в едно управленските аспекти и аспектите, отнасящи се до функционирането на съдебната система. Разпоредбите формират списък с параметри за отмятане, които включват всички аспекти, които съдилищата и Съветът за съдебната власт считат за важни за качеството на съдебната система и основателните изисквания на заинтересованите. Разпоредбите описват какво следва да се направи, но не как да се направи: това решават самите съдилища.

Общата информация за правните разпоредби за качество се публикуват в публичния уебсайт и в специален доклад. Разпоредбите за качество са вътрешен инструмент за подобряване на качеството на съдилищата. Напредъкът в изпълнението на тези разпоредби не се публикува извън съда.

Пълната информация за всички разпоредби за качество е предназначена единствено за съдилищата. Има обаче шест разпоредби за качество, които съдилищата трябва да изпълнят до 2010 година. Информацията за напредъка по тези разпоредби е достъпна за Съвета за съдебната власт. Три разпоредби за качество (срокове на приключване на делата, процедура по подаване на жалби и бъдещо перманентно обучение) са част от годишния доклад за показателите, който е открит за обществеността.

6. Система за измерване на качеството на съдебната система (Нидерландия)

С тази система съдебните състави могат постоянно да измерват качеството на функциониране на съдебната система в своя съд и в съответната съдебна сфера. Резултатите се използват за по-нататъшно усъвършенстване, там където е необходимо. Има следните пет области на измерване: безпристрастност и почтеност на съдиите; подготвеност на съдиите; лично взаимодействие със страните в съдебния процес; единство на закона и бързина и спазване на процесуалните срокове. За всяка област са разработени показатели, норми и „измерителни“ инструменти.

Общата информация за правните разпоредби за качество се публикуват в публичния уебсайт и в специален доклад. Разпоредбите за качество са вътрешен инструмент за подобряване на качеството на съдилищата. Напредъкът в изпълнението на тези разпоредби не се публикува извън съда.

Пълната информация за всички разпоредби за качество е предназначена единствено за съдилищата. Има обаче шест разпоредби за качество, които съдилищата трябва да изпълнят до 2010 година. Информацията за напредъка по тези разпоредби е достъпна за Съвета за съдебната власт. Три разпоредби за качество (срокове на приключване на делата, процедура по подаване на жалби и бъдещо перманентно обучение) са част от годишния доклад за показателите, който е открит за обществеността.

7. Система за измерване на качеството на съдебната система (Румъния)

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

Системата за измерване на качеството на съдебната система има два компонента: периодични индивидуални оценки на съдиите и прокурорите и редовни инспекции върху работата на съдилищата и прокуратурите и върху работата на отделните съдии.

Периодичната индивидуална оценка се провежда веднъж на три години и обхваща пет показателя: ефективност, качество на извършваната работа, почтеност, задължение за перманентно професионално обучение и специализирани курсове и изпълнение на управленски функции само за съдии и прокурори на ръководни постове. За всеки критерий са разработени норми и инструменти за измерване. Процедурата на оценка не е открита за обществеността.

Инспекторатът на Върховния съвет на магистратите редовно инспектира работата на съдилищата и прокуратурите както и работата на отделните магистрати. Проверките трябва да установят: наличие на съответствие с процедурните норми при регистриране на исковете; разпределението на делата по състави на принципа на случайността; разгласяване на решенията. Докладите, издавани от Инспектората на ВСМ са открити за обществеността като се публикуват в уебсайта на Върховния съвет на магистратите или чрез прес съобщения.

3. Лидерство и управление

1. Семинари по управление (Австрия)

Председателите на върховните апелативни съдилища („Oberlandesgericht“) провеждат дългосрочни семинари (няколко семинара с продължителност няколко дни в рамките на 18 месеца) за съдии с цел подготовка в областта на управлението и администрацията. Обща информация: съдебната администрация обикновено се поема от съдии (председателите на съдилищата, съдии, прикрепени към председатели и съвети, състоящи се от съдии).

2. Лидерство и управление (България)

Председателите на съдилищата (районни, окръжни, административни, апелативни и върховни) осъществяват цялостното организационно и административно ръководство. Те отговарят и за дейността на съответния съд и го представляват: те свикват и председателстват общото събрание на съда; организират публикуването на влезлите в сила актове в уебсайта на съда; публикуват годишния доклад за дейността на съда на уебстраницата на съответния съд, в срок от един месец след предаването му на председателя на съда от по-висока инстанция; назначават и освобождават съдебните служители/персонала в съда и организират работата на отделните звена. Указанията на председателя, касаещи организацията на съдебната дейност са задължителни за всички съдии и служители в съда. В края на всеки шестмесечен период председателите на съдилищата изготвят и изпращат на Инспектората към ВСС обобщена информация за постъпването, хода и приключването на делата на съдиите както и за отменените решения от съд от горната инстанция без право на по-нататъшно обжалване.

Няма специално обучение по лидерство и управление за председателите и заместник-председателите на съдилищата.

3. Лидерство и управление (Дания)

„Лидерство и управление“ е модул и част от задължителната програма за обучение за млади младши-съдии. По-нататък в кариерата на младшите съдии се предлага обширна програма за обучение с акцент върху лидерството и личностното развитие.

Техническият персонал, който проявява интерес към лидерство и управление също получава обширна програма за обучение с акцент върху лидерството и управлението. Участието в тази програма е изискване за назначенията на определени длъжности.

На служителите в съдилищата в Дания се предлага кратко описание на обучението и образованието на уебстраницата на датските съдилища.

По отношение на назначаването на председателите на окръжните съдилища, от 2006 година насам се провежда изпит за оценяване на лидерските и управленски умения на кандидата като част от базата за решение на Съдебния съвет по назначенията.

Председателите на окръжните съдилища, на висшия съд и на Върховния съд и генералният директор на Съдебната администрация се събират на семинари по лидерство и управление четири пъти годишно. Сред въпросите, обсъждани на

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

тези семинари са самооценка, продължителност на делата, използването на управленска информация, управление на кадрите и организация на съдилищата.

4. Лидерство и управление (Германия)

Лидерството и управлението на съдилищата изискват специални структури и трябва да се осъществяват от хора, познаващи съдебната система. Те не могат да бъдат хора извън съдебната система. Няма специално обучение по лидерство и управление за председателите и заместник-председателите на съдилищата, но всеки съдия, който е директор, председател или заместник-председател или се надява да заеме една от тези длъжности, има възможност да участва в курсове по лидерство и управление в Германската съдийска академия (Deutsche Richterakademie) или в подобни институции в отделните федерални провинции. Структурата и ръководството на всеки съд и прокуратура са публикувани на уебсайта и всеки гражданин има свободен достъп до него (прозрачност на информацията).

5. Семинар по въпроси на управлението (Латвия)

Главните съдии от окръжните и областни съдилища се събират два пъти годишно за семинар по въпроси на управлението. Сред въпросите, обсъждани по време на тези семинари са стратегическото развитие на съдебната система, съдебната статистика, брой подадени обжалвания срещу всеки съд, управление на човешките ресурси и организация на работата на съда.

6. Лидерство и управление (Литва)

Съгласно Чл. 103 на Закона за съдилищата, председателят, заместник-председателят и председателят на отделението на съда са служителите, които ръководят организационната работа на съда. Председателят на съда разпределя съдиите в отделенията на съда, установява специализацията на съдиите по отношение на разглеждане на дела в съответните категории, назначава съдии-изпълнители по ипотеките, утвърждава структурата на съда, организира и осъществява надзор върху администрацията в съда, контролира спазването на изискванията на Етичния кодекс на съдията, разглежда жалби на лица във връзка с непроцесуални действия, които не са свързани с правораздаването и във връзка с действия на съдебния персонал, докладва пред заинтересованите страни резултатите от прегледа, отстранява установените недостатъци на съда и др.

7. Развитие на управленските умения на (бъдещи) магистрати в Нидерландия

Съдебният съвет на Нидерландия е разработил програма за обучение „Развитие на управленските умения”, насочена към магистрати на ръководни длъжности в съда – т.е. председатели на съдилища, председатели на отделения и управляващи директори. Кандидатите, завършили тази програма се допускат в банката (пула) за бъдещи председатели.

Програмата за обучение „Развитие на управленските умения” се разяснява в уебсайта на Съдебния съвет и е само за вътрешно ползване. Съветът за съдебната власт постоянно търси нови ръководители за съдилищата и затова разпространява информация за програмата сред съдилищата. Пълната програма е разработена за потенциални ръководители на съдилища, председатели на

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

съдилища и председатели на отделения. На разположение е и брошура с критериите за следване на програмата. Информацията е част от вътрешния информационен поток, но може да се публикува и по искане до съдилищата.

8. Лидерство и управление (Словения)

Съдебната власт в Словения има специални курсове по лидерство и управление за председателите и заместник-председателите на съдилищата, като малка част от обучението за съдии без опит е посветено на придобиването на управленски умения.

4. Процедура по подаване на жалби

1) Омбудсман във върховните апелативни съдилища („Oberlandesgericht“) (Австрия)

От 1 ноември 2007 има съдии, които работят като омбудсмени в четирите върховни апелативни съдилища („Oberlandesgericht“), занимаващи се с жалби. С тяхното въвеждане се постави началото на система за регистриране на видовете жалби и на резултатите от отделните видове процедури по подаване на жалби.

2) Усъвършенстване на вътрешното разглеждане на жалбите в съдебната система (Белгия)

Цел на проекта: въвеждане на система за гладкото разглеждане на жалбите в съдебната система. Да се даде възможност на Висшия съвет по правосъдието лесно да проследи разглеждането на жалбите както и да се усъвършенства докладването на жалбите и да се позволи формулирането на подходящи препоръки за усъвършенстване на действието на съдебната система чрез познаване на цялостното състояние по жалбите.

Едно законодателно предложение, базирано на мнението на Висшия съвет по правосъдието, бе внесено в Камарата на представителите. Разработена бе база данни, която ще съдържа всички жалби, отнасящи се до съдебната система. Базата данни е разработена по начин, който позволява тя да бъде използвана от съдилищата и прокуратурите за първата „партида“ жалби от момента на приемането на закона и влизането му в сила. Това не пречи на заинтересованите страни в съдебната система да използват базата данни на доброволен принцип. Базата данни е готова и Висшият съвет по правосъдието завежда жалбите, които получава.

3) Процедура по подаване на жалби (България)

В случай на сигнали и жалби на граждани и държавни органи относно корупция и в случай на публикации в медиите и в други случаи, Комисията за борба с корупцията и професионална етика към ВСС предупреждава компетентните власти и информира Висшия съдебен съвет за резултатите от съответната инспекция. С цел получаване на предупреждения за корупция комисията е открила електронен адрес на уебсайта на Висшия съдебен съвет. Комисията провежда проверки и анализира обстоятелствата, които са улеснили дисциплинарните нарушения, обект на дисциплинарните производства по Закона за съдебната власт. Комисията уведомява Инспектората на Висшия съдебен съвет за необходимите инспекции.

4) Процедура по подаване на жалби (Дания)

Процедурата по подаване на жалби е част от Закона за правораздаване от 1939 година, когато се учредява Специален съд за обвинението и преразглеждането на съдебното решение. Сред въпросите, с които този съд се занимава са и случаите, касаещи дисциплинарни санкции срещу съдии и младши съдии и случаите на уволнение на съдии и младши съдии. Възможно е да се подаде жалба срещу съдия или младши съдия до председателя на съда, където работи

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

този съдия. Специалният съд за обвинението и преразглеждането на съдебното решение и председателите и съдилищата не могат да разглеждат мнения на съдия по правни въпроси, а само неговото поведение, т.е. непочтително държание или небрежност по отношение на разволя на делото.

Статистически данни за броя жалби и характера им се намират на уебстраницата на всеки съд по негова преценка.

5) Процедура по подаване на жалби (Германия)

В Германия има специален закон за случаите, които не могат да бъдат обжалвани (Anhörungsriigengesetz, част от гражданскопроцесуалния кодекс, Zivilprozessordnung). Ако страните или една страна смятат/смята, че не са били /не е била напълно изслушани/изслушана от съда, тя може да поиска/те могат да поискат специален процес на основание недостатъчно внимание. Това е единственото обстоятелство, при което по-висшият съд може да върне присъда по такива дребни искове. Това е единствената ситуация, при която може да се анулира присъда, а по-висшият съд има правото да даде указания на съдията как да води процеса. Критикува се единствено процедурата, а не фактическото решение.

6) Процедура по подаване на жалби (Унгария)

Разпоредба на НСП урежда процедурата по подаване на жалби, която трябва да следват страните в диспута. Жалбата може да се внесе от ищеца до председателя на окръжния съд, упражняващ надзор върху съда или съдията.

7) Процедура по подаване на жалби (Литва)

Всеки гражданин има право да подаде жалба във връзка с непроцесуални действия, несвързани с правораздаването, до Съдебния съвет, председателя на съда и Комисията по съдебна етика и дисциплинарни производства.

Съдебният съвет, Комисията по съдебна етика и дисциплинарни производства и председателят на съда, където работи съответният съдия или председателят на съд от по-висока инстанция или други лица, познаващи делото, визирано в Част 2 на Чл. 83 от Закона за съдилищата, имат право да правят предложение за откриване на дисциплинарно производство. Молбата за дисциплинарна мярка срещу даден съдия трябва да се внесе в Комисията по съдебна етика и дисциплинарни производства. В случай, че Комисията по съдебна етика и дисциплинарни производства приеме да възбуди дисциплинарно производство срещу даден съдия, така възбуденото дисциплинарно производство трябва да се прехвърли към Съда на честта за съдии, който взема окончателното решение. Трябва да се отбележи, че решението на Съда на честта за съдии може да се обжалва пред Върховния съд.

8) Процедура по подаване на жалби (Нидерландия)

Процедурата е еднаква за всички съдилища и има за цел да регистрира и придвижи жалби срещу начина на работа на съдии, технически персонал и съдилища. Жалбите могат да бъдат за отношение от страна на съдебни служители, твърдения за процесуални грешки или забавяне на съдебни заседания. Единният регистър на жалбите дава възможност да се набележат и намерят решения за структурни проблеми и да се работи за усъвършенстване на организацията на съда и неговата служба в полза на обществото.

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

Съдилищата имат стандартна процедура по подаване на жалби. За обществото информацията за процедурата се разпространява чрез брошура, чрез уебсайта на всеки съд и лично чрез персонала на съда. Съдебният съвет създава дигитален образец на жалба под формата на разклоняваща се като дърво диаграма, в която клиентите могат да открият кои жалби остават без последствия и кои се допускат. Ако жалбата отговаря на условията за допустимост, тя може да се попълни електронно. Информация за броя жалби и за процента допуснати за разглеждане жалби на всеки съд е част от годишния доклад с показатели. Клиентите и адвокатите, които искат да внесат жалба, получават необходимата информация. Годишният доклад с показателите е на разположение на политиците и на обществото. Информацията е част от вътрешния информационен поток, но информацията за процедурата може да се публикува и по заявка.

9) Процедура по подаване на жалби (Румъния)

Жалбите срещу отношението към страните по делото от страна на съда, забавянето на съдебни заседания или отношението на съдиите и прокурорите могат да се отнесат до председателите на съдилища, главните прокурори или да бъдат изпратени до Върховния съвет на магистратите като в този случай Съдебната инспекция прави необходимите проверки. Молбите, регистрирани в съдилищата и прокуратурите се решават своевременно от Службата за връзки с обществеността и информация, въведена във всеки орган на съдебната система. Службата за връзки с обществеността и информация е длъжна да информира ищеца за предприетите мерки.

10) Процедура по подаване на жалби (Словения)

Освен процедурите на обжалване на съдебни решения, страната, която смята, че съдът прекалено дълго гледа делото, може да отправи жалба до председателя на съда, където се гледа делото. Жалба може да се изпрати и до омбудсмана, а омбудсманът може да предложи на председателя на компетентния съд надзор. Председателят осъществява служебен надзор върху работата на съдията и има право да нареди на съдията да реши делото в приоритетен порядък, разбира се, само ако се потвърди при обжалването по реда на надзора, че правото на страната да получи решение без необосновано забавяне е било застрашено или нарушено.

5. Партньорска проверка

1. Партньорска проверка (Дания)

През 2004 година Копенхагенският окръжен съд осъществи пилотен проект за качеството на юридическите становища и воденето на съдебните дела. Създадената работна група определи няколко показателя за качество, след което проведе проучване до каква степен изработените от работната група критерии за качество присъстват както в юридическите становища така и при воденето на съдебните дела. Проучването бе проведено от съдии от самия Копенхагенски окръжен съд. Съдиите от съда създадоха групи по въпросите на качеството и представител от една група направи преглед на юридическите становища и присъства на делата на съдии от друга група.

Доклад, описващ проекта, е на разположение на уебстраницата на датските съдилища.

2. Партньорска проверка (Германия)

Няма партньорска проверка от съд от по-горна инстанция или от министерството върху работата на съд от по-долна инстанция. Поради независимостта на съдиите тяхната работата и работата на съдилищата не се контролира или надзирава. Единствено обжалваните решения се гледат от съд от по-горна инстанция. Това означава, че се получава практически поглед, но не и официално изразено виждане за работата на съд от по-долна инстанция. Председателят на съда от по-горна инстанция във всяка федерална провинция отговаря за организацията на съдилищата и следователно има право на достъп до цялата информация за съда, за да му се дадат материалите, от които се нуждае. При наличие на конкретен юридически проблем, често съдилищата от по-горна инстанция молят другите съдилища да споделят своя емпиричен опит по конкретния казус. По принцип съдилищата отговарят на тези въпроси. Партньорската проверка, спомената в доклада не се предоставя на широката общественост. Тя е само за служебно ползване (няма прозрачност).

3. Партньорска проверка (Нидерландия)

Партньорската проверка е насочена главно към усъвършенстване на работата на отделните съдии и е съсредоточена по-скоро върху поведенческите отколкото върху съдебните аспекти. Тя допринася за по-открита култура в професията, при което може да се обсъжда и усъвършенства „изпълнението на всеки актьор“ в съдебната зала. Партньорската проверка може да се проведе по различни начини, единият от които е при закрити врата, при който изслушването се записва и обсъжда със съдията след това. За повече информация виж т. 4.5 на доклада.

Общата информация се публикува на уебсайта за служебно ползване на съдебната власт. Информацията за начина, по който съдилищата се отнасят към партньорската проверка, не се разгласява публично, но е част от годишния доклад на всеки съд. Съдилищата отговарят за изпълнението на партньорската проверка и могат да изискват информацията, която им е нужна. Съдилищата

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

обменят информация помежду си. Годишният доклад на всеки съд се изпраща до Съвета на съдебната власт.

6. Срокове за приключване на делата и работни процедури

1. Продължителност на делата (Австрия)

Съществува информационна система от бази данни за продължителността на делата (граждански и наказателни). Обща информация: натовареността и основните етапи на съдебните дела се записват със записваща техника.

2. Цели за времето, необходимо за приключването на едно дело (Дания)

Представители на окръжните съдилища и на съдебната администрация поставят общите цели за времето, необходимо за приключването на едно дело в окръжните съдилища. Реалното време за приключването на дадено дело по-късно се оповестява в годишния доклад на всеки окръжен съд. Този доклад показва „производителността на труда“ на съда и респективно производителността на труда“ на съдиите, младшите съдии и техническия персонал. Производителността се изчислява като се сравни броят решени случаи с броя еквивалентни случаи за цялото време. Статистическият отдел на Съдебната администрация отговаря за събирането на необходимата информация от съдилищата и за написването на годишните доклади. Върховният съд и висшите съдилища поставят свои собствени цели. Годишният доклад, сроковете за приключване на делата и свързаните с това въпроси често се дискутират на семинар за председателите на съдилища, за което се говори по-долу.

От 2009 година нататък годишният доклад ще се публикува на уебстраницата на всеки съд. Датската Съдебна администрация публикува статистически данни за всички съдилища колективно по отношение на целите, броя заведени и решени дела и др. на всеки шест месеца.

3. Съвместен комитет по работните процедури (Дания)

През 2006 година бе създаден съвместен комитет по работните процедури в съдилищата, съставен от представители на прокуратурата, полицията, адвокатурата, съдийството (съдии и младши съдии), медико-правния съвет и други. Съвместният комитет създава работни групи по въпроси, където повече страни отговарят за скоростта на дадено дело. Като пример, една група в момента работи върху цялостното описание на работата по конкретен вид наказателни казуси. Целта е да се отстранят ненужните работни процедури с цел скъсяване на продължителността на приключване на дадено дело.

Описание на съвместния комитет и неговата работа са дадени на уебстраницата на датските съдилища, където има и информация за конкретни инициативи, предприети от комитета.

4. Консултанти по най-добри практики (Дания)

Създаден е екип за най-добри практики, съставен от служители, работещи като консултанти по съдебно производство и като обикновени служители в съда. Задачата на екипа за най-добри практики е да наблюдава работните процедури, да предлага нови начини на работа, да събира информация и да осигури обмен на знания. Информацията за работните процедури и работата на екипа за най-добри практики е достъпна на интранета на датските съдилища. Поради

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

служебната натовареност във връзка със съдебната реформа, само един консултант по най-добри практики работи в момента, но допълнителен брой консултанти ще започнат работа през пролетта на 2009 година. Консултантите по най-добри практики са на щат в Съдебната администрация, но кабинетите им са в различни окръжни съдилища в цяла Дания. Консултантите по най-добри практики се обучават в различни области: например консултанти по съдебно производство или непосредствени ръководители.

5. Срокове за приключване на делата и работни процедури (Германия)

Всяка година Министерството на правосъдието във всички федерални провинции публикува годишен доклад за броя обективни съдебни процеси, продължителността на процесите и специални пунктове. Не се дават подробности за всеки съд и отделен съдия. Докладът е резюме. Всеки гражданин има право да прочете този доклад, но не получава информацията за работата на отделните съдилища или съдии. Данни от информационната система, включително данни за работните процедури, не се дават. На основание на своята независимост всеки съдия има право да намери своя собствена процедура като остане в рамките на параметрите на процедурите на водене и приключване на делата.

6. Срокове за приключване на делата и работни процедури (Унгария)

Правната разпоредба изисква от съдиите да приключат делата в разумен срок. В случай на неспазване на това изискване, страните по делото могат да депозират жалба. Председателите на съдилища са длъжни редовно да докладват на НСП за броя и характера на делата, които се водят повече от две години. В последните години броят висящи дела намаля значително в цялата страна.

7. Срокове за приключване на делата и работни процедури (Литва)

Списък с делата, проточили се повече от една година, се изпраща до Националната съдебна администрация, висшия административен контролен орган както и до Съдебния съвет по негово искане. По указание на Съдебния съвет, Националната съдебна администрация обобщава причините за проточването на разследването по случаите повече от една година и изпраща заключенията до Съдебния съвет.

8. Показатели (Нидерландия)

Всяка година Съветът за съдебната власт публикува редица показатели за всеки съд, уточнявайки качеството на съдебните решения, производителността на труда, финансите, организацията и най-новите процеси в развитието. Тези показатели вървят с анализ за всеки съд и със сравнения с други съдилища. Това е един от източниците, които Съветът за съдебната власт дава на политиците и на обществото, за да вникнат в дейността и функционирането на съдебната система. Тези показатели могат да се използват и за целите на дискусии и като база за споразумения при консултациите между ССВ и отделните съдилища. Съветът за съдебната власт публикува годишен доклад с редица показатели за съдилищата, а също и за напредъка на съдилищата по отношение на показателите. Тази информация е открита за обществеността. Информацията е предназначена за съдилищата, но също и за политиците и обществото. Информацията е част от общия вътрешен информационен поток.

9. Срокове за приключване на делата (Нидерландия)

За обществото като цяло, времето необходимо за приключване на делата се възприема като съществена част от функционирането на съдебната система и затова Съветът за съдебната власт публикува средната продължителност на 33 вида съдебни процедури в различни съдилища. Продължителността на 27 процедури се публикува като показател за съда.

От 2009 година нататък публикациите (спрямо 2008 г.) ще посочват какъв процент случаи е приключил в рамките на определен стандартен срок. Съветът има отделни споразумения с отделните съдилища за мащаба на подобренията и за постигане на този стандартен срок.

Съдилищата са длъжни да докладват за сроковете за приключване на всички дела пред Съвета за съдебната власт. Сроковете за приключване на делата на всеки съд са част от показателите и затова резюме на напредъка в сроковете за приключване на делата се споменава в годишния доклад за показателите. Напредъкът при сроковете за приключване на делата се докладва на Съвета за съдебната власт, а резюме се предоставя на обществеността.

10. Срокове за приключване на делата (Румъния)

Чрез информационната система, наречена ECRIS, разработена от Министерството на правосъдието и съдилищата, която има интерфейс в портала на съдилищата (качена на уебсайта на Министерството на правосъдието: <http://portal.just.ro/>), състоянието на всички случаи (първа инстанция, апелативен съд, втора инстанция, брой и дати на съдебните заседания, протоколи на съдебните заседания, окончателна присъда) от всички съдилища в Румъния (без Върховния касационен съд) могат да се проверят от страните по делото и от други заинтересовани лица като председатели на съдилища, инспекции и др. чрез търсене на номера на делото или чрез разглеждане на списъка на дела на определен съдия. По този начин е възможно да се види колко време е отнело на даден съдия (на първа инстанция) или на съдебен състав (апелативен съд и втора инстанция) да реши даден случай: от датата на завеждане (регистрация) в определен съд до датата на окончателното съдебно решение.

11. Събиране на статистически данни (Румъния)

Чрез Статистическата служба Върховният съвет на магистратите редовно събира данни за различните аспекти, свързани с дейността на съдебната власт като брой дела, разглеждани от съдилищата и прокуратурите, кадровите модели и вакантни места в съдилищата и прокуратурите и ефективното натоварване на всеки отделен съдия/прокурор в сравнение със средното натоварване на съдия/прокурор. Съдебната статистика се използва като инструмент за оценка на дейността на съдилищата и прокуратурите и продължителността на делата. Статистическите данни се използват като база на докладите, изготвяни годишно от Върховния съвет на магистратите по количествени и качествени параметри като брой дела, регистрирани в съдилищата, ефективност на съдилищата/прокуратурите на всички нива на правораздаване, натовареност на всеки съдия/прокурор на всички нива на правораздаване, статистика за динамиката на престъпността, брой обжалвани решения (брой решения на първа инстанция спрямо броя обжалвани решения) според степента на юрисдикция, процент изцяло/частично отменени решения, оценката на съдилищата и

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

прокуратурите за причините за отмяна на решенията на първа инстанция при обжалване или касацията, продължителност на съдебните дела и т.н.

12. Срокове за приключване на делата и работни процедури (Словения)

Словения има информационна система от база данни, включващи данни за сроковете за приключване на делата и работните процедури. Проблемът с натрупването на дела вероятно е най-големият проблем, пред който е изправена словенската съдебна система. Следвайки изискванията на решенията на Европейския съд по правата на човека, бе приет специфичен закон, уреждащ система от ефективни процедури на обжалване за осигуряване на право на съдебен процес без необосновано забавяне и право на компенсация за нарушаване на правото на съдебен процес без необосновано забавяне (Закон за защита на правото на съдебен процес без необосновано забавяне).

7. Обучение

1. Обучение за съдии и други служители (Австрия)

Сътрудничеството между служители със сходни задачи се подкрепя активно чрез организацията на редовни семинари, срещи и т.н. Обучението зависи от нивото, на което се осъществява сътрудничеството. Някои семинари се организират от Съдебната администрация, а други се организират на местно ниво или дори от Сдружението на съдиите.

2. Обучение (България)

Към Висшия съдебен съвет е създаден Национален институт на правосъдието (НИП). НИП е обществен институт за обучение на работещите в съдебната система. Първостепенната цел на НИП е повишаване на квалификацията на магистратите и съдебните служители /персонала в съда както и събиране, обработка и разпространение на информация, необходима за обучението и за изпълнението на функциите на Европейския документационен център. Националният институт на правосъдието провежда:

- a) задължителното начално обучение;
- b) поддръжка и повишаване на квалификацията на съдии, прокурори, следователи, държавни съдебни изпълнители, съдии по вписванията, съдебни служители, инспектори от Инспектората на министъра на правосъдието и други служители от Министерството на правосъдието.

В НИП има учебно-информационен център, който организира дистанционно обучение и прави проучвания и изследвания върху съдебната практика, необходима за обучението.

Веднага след като встъпят в длъжност младшите съдии, младшите прокурори и младшите следователи посещават задължителен начален курс в НИП. Продължителността на курса е шест месеца. В края на обучението младшите съдии, младшите прокурори и младшите следователи полагат изпит. Участието на съдебните служители в съответните курсове за квалификация в НИП се отчита при тяхното повишаване в длъжност.

Висшият съдебен съвет може да реши определени курсове да бъдат задължителни за съдии, прокурори, следователи и съдебни служители в случаите на: 1. повишение; 2. назначение на ръководен административен пост; 3. специализация.

3. Сътрудничество (Дания)

Сътрудничеството между служители със сходни задачи се подкрепя активно чрез организацията на редовни семинари, срещи и т.н. Обучението зависи от нивото, на което се осъществява сътрудничеството. Някои семинари се организират от Съдебната администрация, а други се организират на местно ниво или дори от синдикатите.

4. Обучение (Германия)

Всички германски федерални провинции съвместно са основали Германската съдийска академия (Deutsche Richterakademie) с две академии – една в Трир и една във Вустрау. Съдиите и прокурорите имат право и възможност да участват

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

в курсовете там. Има подобни академии за съдии и прокурори във всяка федерална провинция. Тези курсове не са задължителни понастоящем, но са много популярни.

5. Програма за обучение (Унгария)

В Унгария обучението на съдии е централизирано в Националния съвет по правосъдие. На 1 септември 2006 година бе създадена Унгарската съдебна академия (УСА), която е подчинена на НСП за целите на обучението на магистрати. Опирайки се на институционалния потенциал на академията, главната цел е да се подпомага ефективната работа на съдилищата с научен и учебен център по най-високите европейски стандарти. Програмата на академията включва начално обучение на секретари на съда и текущо обучение на съдии както и обучение на съдебни служители. УСА служи и като информационен и документационен център. Тя разработва и координира програми за теоретично и практическо обучение (с продължителност 3-5 дни). Тя предоставя текущо обучение за съдии със стаж и опит под формата на стандартни програми, конференции, семинари с акцент върху новото законодателство (включително и законодателството на ЕС) както и обучение за председатели и заместник-председатели на съдилища за придобиване на съдийски, тълкувателни и управленски умения.

6. Обучение (Латвия)

Разработена е годишна програма за обучение за съдии и съдебни служители. За съдии, които започват да изпълняват служебните си задачи се осигурява първоначално обучение. Организиран се редовни курсове за всички съдии в зависимост от продължителността на трудовия им стаж, а също и факултативни курсове по конкретни теми. Обучението се води от Латвийския учебен център за магистрати, който дава обратната връзка на Съдебната администрация. Първите стъпки в обучението по електронен път са разработени от проекта, финансиран от Европейския фонд за бежанците. Ще има разработени учебни материали в електронен формат за преводачите в съда, за да бъдат подпомогнати в изучаването на руски език. Това ще бъде важен инструмент за усъвършенстване на обучението по електронен път по принцип.

7. Обучение (Литва)

Министерството на правосъдието и Съдебният съвет отговарят за организацията за обучението на съдии, изработването на учебни програми и методически материали. Програмите за обучение на съдии, разпоредбите за учебните изпити, графици, видове обучение, неговият обхват и финансиране и други документи, свързани с обучението се одобряват от министъра на правосъдието и подлежат на одобрение от Съдебния съвет. Съдебният съвет одобрява разпоредбите за организиране на обучението на съдии, учебните програми, годишните планове за повишаване на квалификацията и изискванията за квалификация към лекторите.

8. Учебен център за магистрати (Нидерландия)

Учебно-изследователският център за магистрати (SSR) в Нидерландия предоставя начално обучение за бъдещи съдии и прокурори. SSR играе важна роля в перманентното обучение на съдиите и прокурорите. Освен това, предоставя обучение и перманентна квалификация за съдебни служители и

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

технически персонал в съда, включително за секретарите на съдилищата и прокуратурите. SSR предлага широк кръг курсове по правна материя, а също и курсове за придобиване на управленски и други професионални умения. Курсовете на Учебния център за магистрати са качени на уебсайта на тази организация. Информацията се разпространява до съдилищата и чрез презентации, срещи и доклади. Информацията е предназначена за съдилищата. Те искат да видят какъв вид курсове могат да следват съдиите или как съдиите могат да изпълнят стандарта за качество какъвто е перманентното обучение. Учебният център публикува своята информация чрез различни канали, но и откликва на молба, когато даден съд иска обучение в специфична насока.

9. Перманентно обучение (Нидерландия)

Стимулирането на професионален подход е важен въпрос за съдебната система. Освен познаване на правната материя (т.е. качество), тази тема включва умения, отношения и опит на съдиите и техническия персонал в съда. За да се осигури компетентност на съдиите и техническия персонал в съда е определен национален стандарт за перманентно обучение. Това са 30 часа годишно за съдия и служител в съда и се прилага от 1 януари 2009 година.

Перманентното обучение означава обучение с цел поддържане и повишаване на знанията и уменията, нужни за настоящия пост. 30 часовият хорариум може да се постигне чрез посещаване на юридически курсове и семинари за придобиване на умения. Перманентното обучение не включва курсове по управление или въведение с цел лицето да придобие квалификация за съдия или съдебен служител. Съответствието със стандарта се отбелязва ежегодно и се оценява при събеседване на заинтересованото лице с ръководителя на съответното звено.

Общата информация за този стандарт за качество (30-часово обучение за всеки съдия и всеки съдебен служител) е дадена в уебсайта с общ достъп (rechtspraak.nl) и е по-разширена в специфичния доклад. Всяка година съдилищата трябва да докладват пред Съвета за съдебната власт за напредъка в постигането на този стандарт за качество. Съветът помага и информира съдилищата как да постигнат този стандарт. Информацията за напредъка в постигането на този стандарт за качество ще бъде част от следващия годишен доклад за показателите. По този начин информацията става достъпна за обществеността.

10. Професионално обучение на съдии и прокурори (Румъния)

По предложение на Националния институт на магистратите (НИМ), Върховният съвет на магистратите одобрява годишно програмата за начално обучение на слушатели по право (студенти в НИМ, които следват двугодишен теоретически и практически курс) и програмата за текущо професионално обучение на магистратите (програмата съдържа данни за графика на семинарите, темите на семинарите, мястото на провеждането им, брой участници и др.).

Текущото професионално обучение се организира на централно ниво от НИМ, а на местно ниво, от апелативните съдилища с координация от НИМ.

За разширяване на достъпа на магистратите до текущо професионално обучение, утвърдените учебни програми редовно се публикуват на уебсайта на НИМ (www.inm-lex.ro/index.php?MenuID=4). Началното обучение, учебните програми, планът за обучение, учебните материали, списъкът на

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

преподавателите и др. се публикуват на уебсайта на НИМ (www.inm-lex.ro/index.php?MenuID=3). НИМ рекламира чрез своя уебсайт и възможностите за стажове в чужбина за магистрати, програмите EJTN (Европейска мрежа за обучение на магистрати) и др. Информационни брошури за обучението ще се разпространят до всички съдии и прокурори в Румъния, за да ги информират за учебните програми на НИМ, включително и децентрализираното обучение.

11. Обучение (Словения)

Министърът на правосъдието основа Учебен център за магистрати, който предоставя редовни професионални курсове за съдии и за работа в съдебната система. Центърът води и курсове за стажанти-съдии, организира и провежда държавния изпит за прависти и публикува професионални публикации.

8. Оценка на качеството и качество в съдебната система

1. Гарантиране на качеството чрез „наблюдение” (мониторинг) или „ревизия” (одит): вътрешната ревизия (Австрия)

В Австрия съдилищата са подложени на вътрешна ревизия („Innere Revision”) на всеки пет до седем години. Тази вътрешна ревизия се осъществява от съдии (не от външни експерти) и касае съда като единно цяло.

2. Въвеждане на корпоративни ценности (наречена също позитивна деонтология) (Белгия)

Отправната точна е идеята, че съдебната система е „доставчик на услуги” за гражданите и обществото. Бе съставен меморандум, който бе изпратен до всички магистрати, председатели на Адвокатския съвет и членове на Виспия съвет с молба да отговорят как биха реагирали на меморандума. През есента на 2007 година бяха обменени идеи в това отношение на регионално ниво между магистратите и заинтересованите страни (включително адвокати и гражданското общество). Всички идеи ще бъдат събрани в доклад, който ще бъде представен и дискутиран на колоквиум през май 2008 година.

3. Оценка на качеството (България)

Общите критерии за оценка на съдиите, прокурорите и следователите са: брой, вид, сложност и натовареност с дела; спазване на сроковете; брой потвърдени и отменени съдебни актове и основанията за това, разбираеми и обосновани мотиви на съдебните актове; резултати от проверките на Инспектората към ВСС; стимули и санкции по време на осъществяване на оценката; зачитане на разпоредбите за професионална етика на съдиите, прокурорите и следователите. При оценката се взема под внимание натовареността на конкретния съдебен район и орган както и натовареността на лицето, което се оценява в сравнение с другите в същия съдебен орган. Конкретните критерии за оценка на съдиите са: спазване на графика на съдебните заседания; умение за водене на съдебните заседания и за изготвяне на протоколи. Конкретните критерии за оценка на прокурорите са: умения за планиране и структуриране на досъдебното и съдебното производство; изпълнение на писмените насоки и заповеди на висшестоящия прокурор; способност да организира и ръководи разследващите органи и екипи, които участват в предсъдебната фаза. Има критерии за оценка на лицата на ръководни постове и те са: способност за работа в екип и разпределение на задачите между членовете на екипа; способност да се взимат решения; представителност. Показателите за измерване на представителността са: поведение, което издига авторитета/престижа на съдебната власт; умения за общуване с други държавни органи, граждани и юридически лица.

4. Оценка на качеството на правораздаване в съдилищата (Финландия)

Принципите за качество и показателите за сравнение, предложени от проекта за качеството на съдилищата в юрисдикцията на Апелативния съд в Рованиеми ще формират базата за работата за постигане на качеството в следващите години

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

както и за наблюдение на качеството и за процесите в качеството. Показателите за качество обхващат шест области на оценка, която включва общо 40 критерия за качество, както следва: 1) съдебни процедури (9 критерия); 2) съдебни решения (7 критерия); 3) отношение към страните и други участници в съдебния процес (6 критерия); 4) бързина на водене на делата (4 критерия); 5) професионални умения и компетентност на съдията (6 критерия); и 6) организация и управление на процеса на правораздаване (8 критерия). Показателите за сравнение са публикувани на английски, фински, френски и шведски (английска версия Evaluation of the Quality of Adjudication in Courts of Law, March 2006, ISBN 951-53-2874-8). За допълнителна информация, моля вижте т. 4.2 на доклада и/или се обърнете към главния съдия на Окръжния съд в Оулу – Хари Макинен или към съдия Анти Савела (виж справочника за адреси и телефони).

5. Проекти за качество на съдилищата в юрисдикцията на Апелативния съд в Рованиеми и Апелативния съд в Хелсинки и проекта за качество на окръжните съдилища в Централна Финландия

Целта на тези проекти за качество е да се разгърне функцията на съдилищата, така че делата да отговарят на най-строгите критерии за обективност, решенията да са добре мотивирани и обосновани и услугите, предоставяни от съдилищата да бъдат финансово поносими за отделните клиенти. Основният метод на работа се състои в систематическа дискусия между съдиите и между съдиите и заинтересованите. Работните групи по качеството се създават всяка година, а съставът им е от съдии от всеки окръжен съд, членове на Апелативния съд и арбитри от Апелативния съд. В работните групи по качеството могат да участват и прокурори, адвокати и защитници по линия на държавната правна помощ. Подборът на темите за годишна разработка се утвърждава по време на годишната Конференция за качество, на която присъстват съдии в правораздаването. Всяка работна група по качеството очертава проблемите, отнасящи се до темата, разглежда практиките, приети в различните окръжни съдилища, определя процедурата, която е взаимно приемлива и прави предложение за хармонизация на съдебните практики. Докладите на работните групи по качеството се представят на Конференцията за качество.

6. Външен надзор (Унгария)

По повод своята 10-та годишнина Националният съвет по правосъдие (НСП) се обърна към три водещи университета да направят външен анализ на функционирането на съдебната система. Констатациите в трите доклада ще бъдат обсъдени от НСП и Парламентарната комисия по конституционни въпроси. Законът дава свобода на изследователската работа за научни цели. НСП редовно възлага научни разработки за изпълнение от представители на академичните среди. Констатациите се публикуват и обсъждат в професионалните списания и форуми.

7. Анализ на съдебната практика (Унгария)

С цел гарантиране на еднаквото прилагане на закона, председателите на висшите съдилища анализират случайно подбрани казуси. Констатациите се обсъждат под ръководството на Върховния съд и се публикуват с цел да се ориентират съдиите в тяхната работа.

8. Атестация на съдиите (Литва)

Постоянната комисия за атестация на дейността на съдиите прави периодична и извънредна атестация на дейността на съдиите като взема под внимание принципа за независимостта на съдебната власт.

Първата периодична атестация на дейността на съдиите ще се проведе след изтичането на три години от назначението на съдийска длъжност, а след това, на всеки пет години след първата атестация.

Извънредната атестация на дейността на съдиите се провежда при вземане на решение за повишението на съдия или за назначението му за нов мандат, по искане на самия съдия или когато са установени допуснати от съдията слабости повече от два пъти при процедурата на контрол върху административната дейност. Извънредната атестация на дейността на даден съдия (освен при искане от страна на самия съдия или когато са установени допуснати от съдията слабости повече от два пъти) се провежда, когато са минали повече от три години след атестирането му.

9. Инспекция (Нидерландия)

Инспекцията се прави приблизително веднъж на всеки четири години, като първата се е състояла през 2006 година. Целта на инспекцията е да се направи оценка на качеството на всички съдилища поотделно и като цяло в седем различни области: безпристрастност и почтеност на съдиите; подготвеност на съдиите; лично взаимодействие със страните в съдебния процес; единство на закона; бързина и спазване на процесуалните срокове; външна насоченост и развитие на самата система на качество. Инспекцията се състои от самооценка от съдилищата, попълването на въпросник и обсъждане с инспектиращата комисия. Резултатите от инспекцията се публикуват под формата на цялостен доклад, до който обществеността има достъп и под формата на поверителни писма до отделните съдилища.

Инспекцията се провежда на всеки четири години. Нейната първостепенна цел е вътрешно подобрение и външна комуникация към обществеността за качеството на съдилищата. Инспекцията завършва с поверителен доклад за всеки съд и с общ доклад за медиите/обществеността. Информацията за процеса на инспекция е достъпна за всеки. Общата информация като общи резултати за функционирането на съдилищата се публикува в медиите, Специфичната информация за съдилищата е само за съдилищата. Информацията е част от вътрешния информационен поток.

10. Усъвършенстване на мотивировката на присъдите по наказателни дела (Нидерландия)

Съдебната система в Нидерландия започна работа с нов модел за мотивировка на присъдите по наказателни дела. С този модел присъдите по наказателни дела се оформят по такъв начин, че участващите в случая както и общественото да вникнат по-дълбоко в основанията на присъдата. Присъдите стават по-разбираеми за общественото и водят до повишаване на доверието към съдебната власт.

Мотивировката на присъдите по наказателни дела се усъвършенства за участниците в казуса. По този начин страните в съдебния процес вникват по-дълбоко в обосновката на присъдите. Резултатите от реализацията на Promis се

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

публикуват всяка година от Съвета за съдебната власт. Напредъкът по Promis се предоставя като информация на Съвета за съдебната власт. Информацията е част от вътрешния информационен поток.

11. Професионална оценка (Румъния)

Съветът е активно ангажиран в атестацията на съдии и прокурори, която се провежда на всеки три години. Съветът е приел регламент за оценка на професионалната дейност на съдиите и прокурорите и съответния наръчник, назначава членовете на атестационните комисии и може да ги отзовава (за неизпълнение на задълженията им). Жалбите срещу оценките, дадени от атестационните комисии се разглеждат от секцията за съдии и прокурори във Върховния съвет на магистратите (ВСМ), чиито решения могат да се обжалват на пленума на ВСМ, като неговото решение става окончателно.

За да се ползват от атестиращите и за целите на прозрачността горните правила за атестация се качват на уебсайта на ВСМ:

<http://www.csm1909.ro/index.php?cmd+0702>

След като атестационните доклади се внесат във ВСМ, (краен срок 15 март 2009 година), резултатите от атестацията се съобщават на медиите.

12. Подбор и издигане на магистрати (Румъния)

Съветът отговаря за подбора и издигането в кариерата (постъпване в по-висши съдилища) на магистратите. Пленумът на Върховния съвет на магистратите (ВСМ) одобрява правилата за приеман изпит за магистратите, за повишаването на съдии и прокурори (постъпване в по-горен съд или прокуратура) на изпълнителски или ръководни длъжности, библиографията за изпита, графика на изпитите и назначава членовете на изпитните комисии (организационни комисии, комисия за определяне на изпитните въпроси, комисията за разглеждане на контестациите и др.).

Редът за подбор и издигане на магистратите е прозрачен и публичен: обявите се пускат в уебсайтовете на ВСМ и на Националния институт на магистратите (НИМ), (ако постъпването е чрез изпит на НИМ) и поне в един национален вестник. Оповестяват се и библиографията и графикът на изпитите както и броят свободни места и критериите, на които трябва да отговарят кандидатите. За тази цел ВСМ е разработил правилник за организацията на изпитите, който се предоставя на кандидатите при внасяне на документите за кандидатстване и е на разположение и в уебсайта на ВСМ в рубрика „Законодателство”. ИЦо се отнася до влизането в НИМ, уебсайтът на НИМ (www.inm-lex.ro) дава изпитите и правилните отговори от предишни години.

13. Подзаконова нормативна база (Румъния)

Съветът редовно разработва процедури в различните области на своята компетентност чрез правилници (като Правилник за вътрешния ред на съдилищата, включващ правилата за ефективната дейност на съдилищата) и наръчници (ръководства). До този момент са изработени и приети осем ръководства в следните области: оценка на професионалната дейност на съдии и прокурори; процесуални актове, използвани от съдилищата и прокуратурите; четири ръководства за съдебна инспекция; добри практики за сътрудничество между съдилищата, прокуратурите и медиите; информационни справочници за страните в съдебния процес. Прилагането на подзаконовата нормативна база се

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

следи постоянно, а появилите се на практика недостатъци се отстраняват с последващи изменения в правилниците и ръководствата. Така изработената подзаконова нормативна база освен че се публикува в Държавен вестник (Monitorul oficial), ако представлява интерес за лица извън ВСМ, се публикува и на уебсайта на ВСМ, рубрика „Законодателство”: www.csm1909.ro/csm/index.php?cmd=0702.

14. Качество на съдебните решения (Румъния)

В Румъния качеството на съдебните решения е важен показател за измерване на качеството на дейността на съдиите в рамките на процедурата на професионална оценка на магистратите. Атестиращите избират десет решения за година за всеки съдия на базата на неговата дейност всеки месец през годината. За повече информация, виж т. 4.8 на доклада за 2008 г.

Чрез информационно-технологична система, наречена ECRIS, постановленията на съдилищата (окончателни присъди и протоколи от заседания) са на разположение на уебсайта на всеки съд, в специална рубрика наречена „Деловодство”. Всяко заинтересовано лице, което знае номера на делото може да прочете протоколите на всички заседания и окончателната присъда на съда (в съкратен вариант).

15. Оценка на качеството и качество в съдебната система (Словения)

Оценката и наблюдението на съдебната система се основава главно върху атестирането на работата на съдиите във връзка с израстването им в кариерата и увеличаване на възнаграждението. Правилата и критериите, използвани за оценка на производителността на отделните съдии и качеството на тяхната дейност се прилагат, за да се следи работата на съда като цяло. Съдилищата са длъжни да изготвят доклади за дейността си за всяко тримесечие на годината и в тези доклади оценяват съответствието с оперативните програми, лансирани от председателите на съдилища веднага след приемането на проекта Lukenda (програма от мерки за отстраняване на натрупванията на дела до 2010 г.).

Съд от по-висша инстанция може да поиска от съд от по-нисша инстанция на своя територия данни, свързани с прилагането на уставите, данни за проблемите, възникнали по време присъждането и други данни, необходими за разглеждане на конкретни въпроси, които се явяват в процеса на неговата работа. Съд от по-висша инстанция може да направи преглед на работата на съд от по-нисша инстанция на своя територия.

Председателят на съда и непосредствено следващият в съдебната йерархия висшестоящ съд може да упражни административен надзор върху работата на съдиите. Административният надзор включва всички мерки, необходими за определяне на изпълнението на служебните задължения в съответствие със закона и правилника на съда и за отстраняване на причините за несъразмерния обем, качество и професионализъм на работата както и за натрупванията на дела в системата. В рамките на административния надзор, делата, разпределени на един съдия и всички дела, по които е произнесено окончателно решение, се проверяват, получава се и се анализира информацията за работата на съдията и се провежда събеседване със съдията.

9. Оценка на съдебните служители

1. Оценка на съдебните служители (Дания)

Следващата редовна оценка на съдебните служители е през 2008 година. Като част от политиката на човешки ресурси на съдилищата в Дания, всички служители, с изключение на съдиите, всяка година получават покана за „диалог за развитието“ със своя непосредствен ръководител. Препоръчва се да се отделят 1-2 часа за срещата между служителя и неговия непосредствен ръководител. Целта на „диалога за развитие“ е не само да се направи оценка на изминалата година, но и да се гледа напред и да се обсъди бъдещето, например как служителят би могъл да подобри изпълнението си, от какъв вид обучение се нуждае служителят, дали служителят да изпробва работа на друга длъжност в системата на съдилищата или евентуално извън нея. Следващото редовно изследване върху оценката на съдебните служители е през 2008 година. Резултатът от оценката ще се публикува в интранета на датските съдилища.

2. Оценка на съдебните служители (Унгария)

Работодателят – от председателя на районен съд до председателя на Върховния съд – е задължен постоянно да оценява работата на съдебните служители. Оценката на съдебния служител трябва да бъде в писмена форма след три години от неговото назначение и след първата оценка, да се прави на всеки шест години. Освен това се прави извънредна оценка преди назначението на съдия-стажант към секретаря на съда, при кандидатстване за длъжността съдия към секретаря на съда и преди назначаването на ръководител на съда на безсрочен трудов договор.

3. Оценка на съдебните служители (Литва)

Законът за държавния служител определя реда за оценка на държавните служители. Целта на оценката е да се направи годишна атестация на квалификацията и способностите на държавния служител да изпълнява своите служебни задължения съгласно длъжностната характеристика. Дейността на държавните служители се оценява годишно, ако държавният служител изпълнява служебни задължения във ведомството повече от 6 месеца годишно. Непосредственият ръководител на държавния служител прави оценка на неговото изпълнение. В случай, че непосредственият ръководител оценява изпълнението на държавния служител като „изключително“, „задоволително“ или „незадоволително“, изпълнението на държавния служител ще се оценява и от атестационна комисия. В Закона за държавния служител се предвижда и извънредна оценка.

4. Проучване върху оценяването на съдебните служители (Нидерландия)

Веднъж на всеки четири години в съдилищата се прави проучване върху оценяването на съдебните служители, при което се измерва удовлетвореността на съдебните служители. Темите, върху които тези проучвания акцентираха често през последните години са лидерски стил, развитие на умения, напрежение в работата, придобиване на знания и качество на „крайния

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

продукт”. Съдилищата използват това проучване, за да получат систематична обратна връзка от служителите по най-важните въпроси, засягащи тяхната организация.

Доклад с обобщените резултати и анализ към него се пише веднъж на две години като например обсъжда тенденцията в цифрите, т.е. посочва развитието в оценките на служителите. След това Съветът за съдебната власт използва тези обобщени резултати, за да изработи Стратегическа програма.

Общият доклад, чийто акцент са проучванията върху оценяването в последните три години, се изпраща до съдилищата, разпространява се на срещи на представители на съдебната власт. Проучването върху оценяването се провежда веднъж на всеки четири години, а общият доклад се публикува веднъж на всеки три години. Общите доклади са на разположение на съдилищата. Тясно-специфичните доклади са предназначени единствено за съдилищата, където е проведено проучването. Общите и тясно-специфичните доклади се публикуват от Prisma – външната служба по въпросите на качеството в съдебната система и са част от вътрешния информационен поток.

10. Оценка от клиентите

1. Оценка от клиентите (Австрия)

Периодично се провеждат анкети на общественото мнение и „екзитпол“ (задаване на въпроси към лица, излизащи от сградата на съда).

2. Стимулиране на диалога между съдебната власт и гражданското общество (Белгия)

Цел на проекта: стимулиране на взаимното опознаване чрез укрепване на диалога между съдебната власт и обществото. Създава се база данни за обществени организации. На първо място, редовно се провеждат кръгли маси с организациите, занимаващи се с подпомагането на жертви и алтернативно наказание. По-късно ще се проведат семинари/колоквиуми за лансираните идеи.

3. Систематично провеждане на „Барометър на правосъдието“ (Белгия)

Цел на проекта: систематично провеждане на анкети на общественото мнение и подобряване на качеството и използването на такива „измерителни уреди“. Резултатите за 2007 година бяха сравнени с тези за 2003 година, публикувани и дискутирани на семинар (21 септември 2007 година).

4. Оценка от клиентите (Дания)

Гражданите, адвокатите, прокурорите и други ключови заинтересовани биват редовно поканени да дадат мнението си за съдилищата в Дания. Това става чрез проучване от рейтингова агенция. Проучването се провежда в конкретен период от една или две седмици, когато гражданите, отиващи в съда, биват помолени да попълнят въпросник на хартия или електронно. Последното проучване е проведено през 2005 година. То показва, че 91% от участниците са или доволни или много доволни от съдилищата най-общо. Следващото проучване се планира за пролетта на 2009 година. Освен въпросник, това проучване ще включи и интервюта с редица фокусни групи. Резултатите от оценката от клиентите както и информацията за мерките, които ще се предприемат за решаване на въпросите, повдигнати от фокусните групи, се публикуват на главната страница на съдилищата в Дания.

5. Оценка от клиентите (Унгария)

Анкета, поръчана от Националния съвет по правосъдие (НСП), се провежда сред страните в съдебните процеси, адвокатите и съдиите. Удовлетвореността от съдилищата в обществото е също важна.

6. Поведение на съдиите в съдебната зала (Унгария)

Програмата за основно обучение за стажант-съдии и секретари на съда и за начално обучение за новоназначени съдии включва курсове по въпроси на психологията, поведението и изслушването. Предметите включват преподаване на знания относно как да се парират опити за корупция по време на изслушванията по делата.

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

7. Оценка от клиентите (Литва)

С цел подобряване на дейността на Върховния административен съд в Литва, се въведе анонимен въпросник, който може да се попълни по Интернет или да се сваля от сайта www.lvat.lt и да се изпрати по пощата.

8. Проучване върху оценката от клиентите (Нидерландия)

Веднъж на всеки четири години в съдилищата се провежда проучване върху оценката от клиентите, при което се измерва удовлетворението на различните заинтересовани. Заинтересованите включват представители на юридическата професия като адвокати и страните в съдения процес. Те трябва да отговорят дали са доволни от начина, по който се отнася към тях съдията, от яснотата на съдебното решение и от чакалните. Резултатите от проучването върху оценката водят до създаване на „колегия от клиенти” с цел получаване на по-ясна картина на проблема и възможните му решения. В такава „колегия” различните клиенти на съда участват и дават съвети по конкретен въпрос, възникнал при проучването върху оценката от клиентите.

Резюме на проучването върху оценката от клиентите е част от годишния доклад за показателите. Общият доклад, който акцентира върху проучванията върху оценката от последните три години се изпраща до съдилищата, разпространява се на срещите на представители на съдебната власт и се публикува във външната уебстраница на съдебната власт. Проучване върху оценката се прави веднъж на четири години в съда, а общият доклад се публикува веднъж на всеки три години. Няколко съдилища организират дискуссионни групи с гражданското общество и например, говорят с тях за резултатите от оценката от клиентите. Общите доклади са на разположение на всички. Тясно-специфичните доклади са предназначени единствено за съдилищата, където се е провело проучването. Някои съдилища решават да дадат съобщение за пресата за проучването върху оценката. Общите и тясно-специфичните доклади се публикуват от Prisma – външната служба по въпросите на качеството в съдебната система и са част от вътрешния информационен поток.

9. Проучване върху оценката от клиентите (Румъния)

През 2006 година бе направено проучване върху оценката от клиентите в осем съдилища на всички нива в правораздаването, а резултатите бяха включени в Доклада Jesper Wittrup за системата за измерване и наблюдение на работата на съдебната власт в Румъния. Бяха зададени четири въпроса: дали съдиите са показали професионален опит и познаване на закона; дали страните в съдебния процес и респондентите са по принцип доволни от работата на съдилищата; дали делата се гледат бързо и ефективно; дали съдилищата разполагат с достатъчно просторни и чисти помещения (докладът може да се види на румънски език на: www.alexandrina-radulescu-csm.ro/docs/raport-jesper-wittrup-final.pdf).

10. Проучване върху възприятието за независимост (Румъния)

Всяка година се прави проучване от Transparency International Румъния за възприятието на магистратите относно независимостта на съдебната власт. Темите на проучването са разделени на пет категории: независимост на правосъдната система, източници на влияние върху независимостта, ситуации, които влияят отрицателно върху независимостта, уязвимите места на съдебната

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

система и възприятието за гаранциите за независимост на магистратите при упражняване на техните правомощия. Въпросите са адресирани към магистратите. Резултатите от проучването се оповестяват чрез съобщения за пресата и се включват като отделна глава в годишния доклад за правосъдието, издаван от Върховния съвет на магистратите.

11. Управленска информация, одитиране и докладване

1. Инспекция (Австрия)

От 1990 нататък, инспекцията (наричана още „одит“, вътрешна ревизия“, на немски „Visitation“ или „Innere Revision“) се провежда веднъж на 4 до 7 години във всеки съд. Целта на инспекцията е заявена в наръчник („Handbuch der Visitation“), съдържащ доста подробен списък с параметри, касаещи „съдебната система“, „продължителността на делата“, „сградата“, „досиетата“, „управлението“ и „обучението“.

Тези инспекции се осъществяват от старши съдии от други (съседни) съдилища.

2. Развитие на вътрешно одитиране за съдебната система (Белгия)

В този проект се развива методология за вътрешно одитиране (което по принцип се свежда до методология, която позволява да се установят рисковете в управлението на процесите предвид целите, които искат да постигнат съдът или прокуратурата). Управлението в съдебната система се укрепва чрез изработване на такава методология и благодарение на факта, че резултатите (препоръките) са предназначени за проверявания. Тази методология би могла да се приложи в течение на времето на практика, например чрез създаване на отдел за вътрешен одит за съдебната система.

3. Укрепване на системата на съдебната власт за вътрешен контрол (Белгия)

От гледна точка постигане на целите на съдебната система: да се определи как може да се подпомогне управлението и да се предприеме инициатива за усъвършенстване на управлението на риска в процеса на осъществяване на управлението и оперативната дейност в рамките на съдебната система.

4. Подобряване на вътрешното и външно отчитане на съдебната система (Белгия)

По отношение на вътрешното отчитане: да се окаже подкрепа на съдебната система при предоставянето на информация за резултатите на лицето/екипа, на които трябва в подходящия момент в рамките на организацията с цел управление на процесите и да се помогне на съдебната система да се отчита по последователен и прозрачен начин пред обществото по отношение на своята дейност и цели.

5. Създаване на отдел за одит във Висшия съвет по правосъдие (Белгия)

Цел: полагане на основата за развитие на система за професионален одит за съдебната система. Одитният екип бе формиран през пролетта на 2006 година. Този проект е свързан с проектите „Развитие на вътрешен одит за съдебната система“ и „Укрепване на системата за вътрешен контрол на съдебната власт“.

6. Управленска информация (България)

Съгласно Закона за съдебната власт актовете на съдилищата се публикуват в

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

уебсайта на съответния съд при спазване на Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация. Актовете по случаи, касаещи гражданското и здравно състояние на лица, се публикуват без основанията за акта. Статистически данни се събират и публикуват от Висшия съдебен съвет на Интернет сайта на ВСС: таблици с обобщени статистически данни по различни показатели (натовареност, жалби за забавяния, граждански и наказателни дела и т.н.) за дейността на съда; информация за внасянето и придвижването на делата в прокуратурата.

7. Система за управленска информация (Дания)

Всеки окръжен съд има достъп до стандартизирана и актуализирана управленска информация за сроковете за приключване на делата, броя дела, броя служители, отсъствия и т.н. Матрицата за представяне на тази управленска информация е дадена от статистическия отдел на Съдебната администрация. Статистическият отдел предлага и помощ при използването на матрицата и на събраната информация. Всеки съд отговаря за събирането на информация, отнасяща се до него. Част от събраната информация евентуално се предава на Съдебната администрация, за да може същата да сглоби националната статистика; друга част от събраната информация е за ползване само от съда и може да се ползва по усмотрение на председателя. Съдилищата използват информацията по различен начин. Съдебната администрация не налага конкретен начин за използване на управленската информация, но предлага съвети и осигурява използването на управленската информация да се обсъжда на семинари и др.

8. Управленска информация, одитиране и докладване (Германия)

Няма специфична управленска информация.

Има компютъризирана информационна система за регистрация на делата във всеки германски съд, която съдържа следните данни: брой постъпили дела, вид на делата и срокове на приключването им. Тази информация се събира в ежемесечен отчет за броя постъпили дела (Рebbşу), но не се публикува редовно. Тя се използва основно от министерството, за да може да следи бройката на персонала, необходима за всеки съд. Тя не се използва за наблюдение на работата на съда и съдиите. Всеки съдия има онлайн достъп до своите случаи и може да провери какъв брой не са приключили и от кога датират. Регистърът е достъпен и за ръководството на съда. Всеки съдия във всеки съд се информира за броя постъпили дела, вида на делата и сроковете за приключването им в съда, в който работи. Това означава, че всеки съдия знае какво правят останалите съдии, тоест, съдът е прозрачен за своите служители, но не и за обществото. Всеки Върховен съд в Германия публикува годишен доклад, включващ статистически данни за броя и вида дела, с които се занимава и за тяхната продължителност.

Посочената информация е вътрешна и не се публикува. Обаче, ако даден гражданин има специален интерес, той може да получи тази информация като направи постъпки пред съда, където се е провела оценката (Informationsfreiheitsgesetz) (ограничена прозрачност).

9. Събиране и публикуване на статистически данни (Унгария)

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

Статистическите данни се събират и публикуват от Националния съвет по правосъдие и чрез списанието и уебсайта на НСП, www.birosag.hu. Резултатите се анализират на всеки шест месеца от НСП.

10. Годишни доклади (Унгария)

НСП обсъжда годишните доклади на председателите на съдилища (районни и окръжни). Решението на НСП е задължително за съда, който трябва да изпълни констатациите.

11. Проверка на данни за съдебните процеси (Латвия)

От 1998 година в действие е Съдебна информационна система, в която се събират и анализират данни за съдебните процеси, предназначени за всички съдилища в Латвия. Бе създаден специален софтуер за проверката на данните за съдебните процеси.

12. Съхранение на данни (Латвия)

Съдебната администрация изгражда система за съхранение на данни, която ще се използва за събиране на данни от Съдебната информационна система и финансовата информационна система с цел изчисляване на реалните разходи на всяка съдебна процедура.

13. Управление на информацията, одитиране и докладване (Литва)

По указание на Съдебния съвет, Националната съдебна администрация събира информация за административната дейност и организационна работа на съдиите в съдилищата, с изключение на Върховния съд на Литва, Апелативния съд на Литва и Върховния административен съд на Литва. Надзорът върху административната дейност обхваща: мерки, осигуряващи прозрачност и разумни срокове на гледане на делата както и мерки, гарантиращи висока професионална етика на служителите и осигуряващи ефективност на дейността на съдиите и съдебните служители и на работата на деловодството на съда. Националната съдебна администрация отговаря за вътрешния одит във всички съдилища и в Националната съдебна администрация.

14. Одитиране (Нидерландия)

Одити върху качеството се използват в съдилищата, за да се определи „точковия бал“ на няколко измервани елемента и като такива са полезен инструмент в цикъла планиране-реализация-проверка-действие. Одитът може да бъде например използван да се провери дали има процедура за разпределение на делата или до каква степен се използват тези инструменти за утвърждаване на законността.

Одитът е вътрешен инструмент за повишаване на качеството на работата на съда. Информацията, получена от одита е поверителна. Информацията, извлечена чрез одита е предназначена само за самия съд. Информацията е част вътрешния информационен поток в рамките на съда.

15. Ключови показатели (Нидерландия)

Един важен нов процес в политиката на оценяване и измерване на изпълнението е използването на ключови показатели. Ключовите показатели имат за цел да дадат надеждно разбиране за работата на дадена организация с помощта на

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

ограничен набор от данни. Парламентът на Нидерландия поиска да се разработят такива ключови показатели с цел повишаване на отчетността на съдебната система. По-нататък, съдебната власт поиска тези необходими ключови показатели да бъдат подходящи както за целите на стратегическото управление така и на отчетността, което означава, че ключовите показатели е трябвало да отговарят на допълнителни изисквания. Разработването на ключови показатели е по принцип опит да се подреди огромен обем налична информация в строен ред и да се направи достъпна за потребители. Сегашният набор от ключови показатели в Нидерландия се подразделя на пет основни области: качество, производителност и финанси, хора и организация, развитие и общи.

16. Улесняване на достъпа до информация (Нидерландия)

В момента информация се предоставя чрез организационната структура (по съд, по сектор) и е особено насочена към материя, която самата съдебна власт иска да сподели. Този подход се отхвърля в полза на информационна система с по-голяма насоченост към задаване на въпроси, което дава главните целеви групи на информация, която в по-голяма степен е нагодена към тях. Целта е осезаемо да се подобри навременното предоставяне на информация като се използват резултатите от редовните проучвания на удовлетвореността на потребителите. През 2008 година редица съдилища ще започнат да преформулират типова си кореспонденция със страните по делото, за да я направят по-разбираема, а съдиите и прокурорите биват насърчавани да пишат своите решения с по-малко професионални термини. Освен това, страните в съдебния процес и други заинтересовани страни са изразили желание за повече практическа информация, например за процесуалния ред за получаване на достъп до съда, правилата и обичаите в съдебните палати и хода на съдебното дело. Тази информация ще се предостави на уебсайта и на дигитални.

През 2008 година уебсайтът Rechtspraak.nl ще бъде още по-достъпен за различните целеви групи като потребители от юридическата професия, страни в съдебните дела и широката общественост. Сайтът ще играе по-активна роля в информирането на потребителите като подбира най-новите процеси на развитието и качи повече информация по конкретни теми.

Целта е осезаемо да се подобри навременното предоставяне на информация като се използват резултатите от редовните проучвания на удовлетвореността на потребителите. През 2008 година редица съдилища ще започнат да преформулират типова си кореспонденция със страните по делото, за да я направят по-разбираема, а съдиите и прокурорите биват насърчавани да пишат своите решения с по-малко професионални термини.

През 2009 година публичният уебсайт Rechtspraak.nl ще бъде още по-достъпен за различните целеви групи като потребители от юридическата професия, страни в съдебните дела и широката общественост. Сайтът ще играе по-активна роля в информирането на потребителите като подбира най-новите процеси на развитието и качи повече информация по конкретни теми.

Понастоящем информацията се определя предимно от предлагането. Този подход се отхвърля в полза на система за информация, която в по-голяма степен се определя от търсенето и която дава на основните целеви групи информация, която в по-голяма степен е нагодена към тях.

17. Вътрешен одит (Румъния)

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

Чрез Съдебната инспекция, Върховният съвет на магистратите (VCM) редовно проверява аспектите, свързани с управлението на съдилищата и прокуратурите като: спазване на процедурните норми при завеждане на исковете; разпределението на съдебните дела на случаен принцип; планиране на заседанията на съда; произнасяне на съдебните решения; оповестяване на решенията; ефективно управление и изпълнение на задълженията, произтичащи от закона и разпоредбите с цел осигуряване на добрата работа на съда и отговарящо на изискванията качество на съдебните услуги. Съдебната инспекция сигнализира за недостатъци и формулира предложения за отстраняването им пред пленума на VCM, като пленумът може да вземе решения, които са задължителни за съдилищата и прокуратурите. Докладите от проверките, издавани от Съдебната инспекция са достъпни за обществеността на уебсайта на VCM и в съобщения за пресата и се включват в годишните доклади, публикувани от VCM: доклада за годишната дейност на VCM и доклада за правосъдието, които са на разположение на широката общественост под формата на съобщения за пресата и качени на уебстраницата на VCM.

18. Информация за управлението на делата (Румъния)

Министерството на правосъдието и съдилищата разработиха интегрирана компютърна деловодна система – системата ECRIS, за да може обществеността да има достъп до съдебните решения. Така чрез външно финансирани програми на уебсайта на Министерство на правосъдието беше създаден достъпен за всички портал към всички съдилища в Румъния от всички инстанции (с изключение на Върховния касационен съд, който има собствен уебсайт). Чрез портала се достига до информация за всички съдилища в Румъния.

На уебсайта на всеки съд има сектор *Деловодство*, чрез който се осигурява онлайн достъп до определено дело. При търсене на дело по неговия номер в сектор *Деловодство* на уебсайта излиза информация за имената и качеството на страните, датата на завеждане, вида на делото (развод), предмета на делото (семејство и непълнолетни), процесуален етап, на който то се намира (първа инстанция, обжалване, касация и пр.), развитие на делото – брой и дати на съдебните заседания, протоколите от всяко съдебно заседание, диспозитива на решението на съда, както и по-обща информация от календара на съдебните заседания, списъка на делата за определено заседание, релевантна съдебна практика на апелативните съдилища по различни видове дела.

По-нататъшните разработки на системата ще създадат възможност за по-лесно и автоматично събиране на статистически данни от Министерството на правосъдието и Върховния съвет на магистратите така че да могат да контролират дейността на съдилищата от гледна точка на тяхната ефективност, т.е. времето, необходимо за решаване на едно дело, забавяния при решаването на делата, натовареност и пр. Най-важното въздействие, което е имала системата, е върху разпределението на делата на случаен принцип. Съдиите и съдебните служители имат достъп до повече функции на ECRIS.

19. Управленска информация, одитиране и докладване (Словения)

Словения има компютъризирана информационна система на деловодство. Всички съдии имат онлайн достъп до случаите, които разглеждат, до база данни съдържаща законодателство, всички окончателни решения на Върховния съд, важни окончателни решения на висшите съдилища и важни статии. Върховният

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

съд публикува годишен доклад, включващ статистически данни на уебстраницата си. Министерството на правосъдието публикува тримесечен статистически отчет за работата на всички съдилища на уебстраницата си. Съдилищата трябва да изготвят доклад за дейността си за всяко тримесечие на годината, в който правят оценка на съответствието с оперативните програми, зададени от председателите на съдилищата веднага след приемането на проекта Lukenda (програма с мерки за премахване на натрупаните случаи до 2010 година).

В своите доклади съдилищата наблюдават следните данни: брой на постъпилите дела, брой на разрешените и неразрешените дела, продължителност на производствата, човешките ресурси, така наречените висящи дела, евентуалното ангажиране на пенсионирани съдии на договорна основа за решаването на по-стари дела и пр. След това събраните данни се анализират от Отдела за управление на съдилищата при Върховния съд.

12. Външни комуникации

1. Запознаване със съдебната система в училище (Белгия)

Цел на проекта: да се помогне на учащите се да разберат съдебната система и нейното действие. Да се дадат знания за институциите и действието на съдебната система, включително в учебната програма. Бяха установени контакти с адвокатските колегии относно училищните инициативи.

2. Външни комуникации (България)

Дейността на органите на съдебната власт за информиране на обществото и осигуряване на връзките със средствата за масова информация се подпомага от пресдирекции. Статутът, правата и задълженията на служителите в пресдирекциите се определят в разпоредбите за управление на органите на съдебната власт.

Според Правилника за организацията на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация, отделът „Връзки с обществеността“ изпълнява следните задачи: осигурява прозрачност и откритост на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация и организира достъп до информация; координира и организира официално регламентирания достъп до информация; координира и взаимодейства с органите на съдебната власт при изпълнение на тяхната дейност по информиране и им оказва методологична помощ за изработване и провеждане на тяхната медийна политика; анализира ефективността на медийната стратегия на Висшия съдебен съвет, изработва периодични доклади за членовете на Висшия съдебен съвет; при необходимост, след края на заседание организира пресконференция (брифинг) на членовете на Висшия съдебен съвет и предоставя информация по обсъжданите въпроси; организира, обобщава, подбира и предоставя периодична информация на медиите по въпроси от дневния ред и работата на Висшия съдебен съвет; осигурява достъп за медиите до информация за работата на комисиите и администрацията на Висшия съдебен съвет в съответствие с разпоредбите, постановени с решение на Висшия съдебен съвет.

Заседанията на Висшия съдебен съвет са открити с изключение на случаите, когато се обсъждат или документи, класифицирани по Закона за защита на класифицираната информация или предложения за налагане на дисциплинарно наказание. Решенията, взети по време на закрито заседание се обявяват публично. Дневният ред и протоколите от заседанията на Висшия съдебен съвет се публикуват на уебсайта на Висшия съдебен съвет.

Има и Закон за достъп до обществена информация.

3. Публичност на заседанията (България)

Сроковете и реда за водене и приключване на делата са уредени в Гражданския процесуален кодекс и в Наказателно-процесуалния кодекс. Съдът разглежда делата в открити и закрити заседания. Закритите заседания се провеждат само когато има законови разпоредби за такива дела.

Разглеждането на делото или изпълнението на определени правни процедури биха могли да са при закрити врати, когато е необходимо да се запази държавна тайна или да се защити нравствеността, а също и да се скрие самоличността на

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

свидетел. Във всички случаи присъдата се обявява публично.

4. Външни комуникации (Дания)

Датската Съдебна администрация има отдел по съобщенията. Този отдел отговаря за вътрешната и външната комуникация. Дейността по външната комуникация включва: главния уебсайт на датските съдилища, www.domstol.dk; тримесечното списание “Danmarks Domstole”; годишния доклад за дейността на датските съдилища; съобщения за медиите; ежегодни срещи с журналисти.

Освен това всеки съд има свой главен уебсайт. Използват се едно и също оформление и шаблони както при www.domstol.dk, така и при главните уебсайтове на отделните съдилища.

От 2009 г. всеки съд ще има специален говорител за връзки с обществеността. Говорителят е съдия, който е обучен да работи с медиите, да пише съобщения за пресата и пр. В някои случаи председателят на съда също ще дава отговори на въпроси на пресата. Относно решения от обществен интерес съдът често пуска съобщения за медиите на уебсайта си.

Датската съдебна администрация улеснява работата на комуникационната мрежа. В тази мрежа се включва по един служител от всеки съд. Целта на мрежата е да се подобри вътрешната и външната комуникация в датските съдилища и да се осигури координация между съдилищата. Особено що се отнася до външната комуникация, участникът в мрежата координира запитванията от пресата.

5. Външни комуникации (Германия)

Почти всички съдилища в Германия имат уебсайтове, където гражданите могат да получават информация относно организацията и задълженията на съдебната власт или на съда. Там се публикуват важни формуляри за иски молби. Върховният съд и окръжните съдилища имат говорители, които информират обществеността за важните решения, взети от върховните и висшите съдилища, а понякога и за решенията на първоинстанционни съдилища. Важните съдебни решения от висшите съдилища и от върховните съдилища се публикуват на уебсайта анонимно.

6. Публичност (Унгария)

Председателите на Върховния съд, на апелативните съдилища и на районните съдилища определят говорители измежду съдиите. Съдилищата поддържат редовни контакти с медиите. Говорителят отговаря за ефективните връзки с медиите, публикуването или достъпността на актуална информация за работата на съда. Относно работата на съдилищата в най-общ план, председателят на НСП, началникът на кабинета или член на НСП, определен за тази задача, има право да дава информация, да провежда пресконференции и да публикува съобщения. Не може да се дава информация по съществуването на дело, което в момента тече.

7. Важност на писмените текстове (Унгария)

Представянето на присъдата и качеството на съдържанието ѝ е важен инструмент за приемането на съдебните решения. Съдебните решения трябва да са обосновани от съдията ясно, в съответствие с фактите и убедително. Това е

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

информация не само за заинтересованите страни, но и за цялото общество и медиите.

Методът на „съставяне” на съдебните решения е важен предмет в обучението по право. Събирането на материал за дистанционно обучение по електронен път е в ход.

От 1 юли 2007 година окончателните присъди на Върховния съд и на апелативните съдилища както и присъдите на първа (и втора) инстанция на по-нисшите съдилища по тези дела са достъпни за обществеността в Интернет.

8. Комуникация (Унгария)

Вътрешна и външна комуникация чрез собствени дигитални за граждани и др.

9. Външни комуникации (Литва)

Председателите на съдилищата са длъжни да назначават съдебни служители на трудово или служебно правоотношение, които да отговарят за изготвянето на съобщения за обществеността относно съдебните решения по дела от голям обществен интерес, за постоянно предоставяне на информация на средствата за масова информация, за организирането и провеждането на пресконференции и пр. Длъжността помощник на председателя на съда, отговарящ за връзките с обществеността, е създадена във всички районни съдилища и в районния административен съд във Вилнюс.

Съдебният съвет е приел Правилник за предоставяне на информация на обществеността и на средствата за масова информация относно съдебната дейност. Има възможност да се прави търсене за седмичния график на съдебните заседания в уебсайта на Националната съдебна администрация.

Уебсайтовете на самоуправляващите се институции на съдилищата, съдилищата и Националната съдебна администрация предоставят актуална информация на съдебната система. Чл. 39 от Закона за съдилищата предвижда различните решения на съдилищата (окончателни актове, годишни прегледи на съдебната практика на Върховния съд, решенията на Европейския съд по правата на човека) да се публикуват на уебсайта на Националната съдебна администрация.

10. Външни комуникации (Нидерландия)

Всеки съд в Нидерландия има един или повече така наречени „съдии за пресата”, които се назначават като говорители за пресата.

За да стимулира интереса на младежите към съдебната власт и правораздаването, съдебната власт в Нидерландия е разработила за тях специална кампания.

На всеки три или четири години съдебната власт организира ден на отворените врати на съдилищата, през който всички съдилища в Нидерландия организират различни мероприятия за широката общественост.

Друго важно средство в програмата за информация на обществеността е уебсайта Rechtspraak.nl, който съдържа наред с други неща и база данни със съдебни решения.

През последните месеци съдебната власт на Нидерландия разработва специален уебсайт, за да подготвя гражданите за съдебните производства.

Всеки съд в Нидерландия има един или повече така наречени „съдии за пресата”, които се назначават като говорители за пресата. Съдиите за пресата изработиха насоките за пресата през 2003 година, които неотдавна бяха

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

актуализирани. Освен насоките, Съветът за съдебната власт публикува наръчник за съдии за пресата. С цел младежите да се образуват, съдебната власт в Нидерландия е разработила за тях специални проекти, включително „образователен пакет“, отразяващ дейността, специален уебсайт и брошура под формата на комикс за едно съдебно дело.

Друго важно средство в програмата за информация на обществеността е уебсайтът Rechtspraak.nl, който съдържа наред с други неща и база данни със съдебни решения. През последните месеци съдебната власт на Нидерландия разработва специален уебсайт, за да подготвя гражданите за съдебните производства. Понастоящем информацията се свежда до това, което съдебната власт желае да сподели. Този подход сега се изоставя в полза на информационна система, която е по-ориентирана към търсенето и която дава на основните групи, към които е насочена, по-добре структурирана информация.

11. Политика по външната комуникация (Румъния)

Политиката по външна комуникация на ВСМ е насочена към повишаване на прозрачността по отношение на:

- **Говорители:** обучение за говорителите на органите на съдебната власт като Върховния съвет на магистратите (ВСМ), съдилищата и прокуратурите, за да дават ясни и надеждни послания до обществото и медиите (през 2008 година бяха обучени 947 магистрати и говорители, бяха организирани стажове за говорители в чужбина, бяха издадени „Наръчник на добри практики за сътрудничество между съдилищата, прокуратурите и медиите“ и „Практически наръчник за ефективни връзки с медиите“, като наръчниците бяха качени на уебсайта на ВСМ и разпространени между съдилищата и прокуратурите).
- **Страните в съдебния процес:** информационни справочници за страните в съдебния процес са публикувани на уебсайтовете на ВСМ и на съдилищата (главно апелативните съдилища, като в тях се съдържат модели за възбуждане на дело и обжалване в 33 области на закона, 15 стоящи интерактивни информационни табла и подходящ софтуер бяха предоставени от ВСМ за апелативните съдилища). Пак през 2008 година ВСМ издаде още пет ръководства за ориентация на участниците в процеса, засягащи техните права и задължения и правилата за поведение пред съда.

Медиите: бяха организирани три опосредени срещи между средствата за масова информация и представители на съдебната власт, за да се направи оценка на действителното състояние на отношенията между говорителите и медиите. Във всеки съд бе създаден и специален отдел за информация и връзки с обществеността, който ще се грижи за връзките между съда, обществото и медиите.

12. Външни комуникации (Словения)

Всички съдилища имат собствени уебстраници. Върховният съд и най-големите окръжни съдилища имат говорители, които информират обществеността за важните решения. Почти всички окончателни решения на по-горните съдилища и на Върховния съд на Република Словения се публикуват на уебсайта за съдебна практика, който се поддържа от Върховния съд (www.sodnapraks.si). Там са поместени и правните становища на Върховния съд, както и специална търсачка за делата за обезщетения за неимуществени вреди.

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

Съдилищата имат информационни бюра за посетители. Все още няма информационни дигитални за съдопроизводството, но са поети инициативи в тази насока. В съответствие с процесуалното право, както и със Закона за достъп до информация от обществен характер, страните от една страна и широката общественост от друга страна имат достъп до съдебните дела и документи. Актуализиран списък на адвокати е качен на уебсайта на Асоциацията на адвокатските колегии на Словения (www.odv-zb.si). На уебсайта на Министерството на правосъдието има списък с вещи лица и преводачи (www.mp.gov.si).

13. Други дейности

1. Други дейности (България)

Висшият съдебен съвет е бенефициент по два проекта на Оперативна програма „Административен капацитет”: „Обновена информационна система за по-добро обслужване. Нормативна уредба на електронното правосъдие” и „Компетентни и мотивирани магистрати и съдебни служители”.

Основните компоненти на тези проекти са:

- Създаването на специализиран софтуер за наблюдение и контрол на дейността на вещите лица. Този софтуер ще позволи набирането на систематична и актуална информация за наличието, квалификацията и дейността на вещите лица както и за контрол върху финансирането (планирането, отчитането) на участието на вещите лица в съдебния процес.
- Обновяването на системите за управление на съдебните дела и създаването на Интернет портал за съдебни актове. Ще се създаде централен уеб-базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове.
- Обучение за прилагането на нормативната уредба (международно частно право и международно гражданско съдопроизводство, компютърни престъпления); обучение на магистратите за повишаване на техните умения и подпомагане на дейността им извън правната сфера (организация на времето и на работата по отношение на навременното приключване на делата); преподавателски умения; наставничество на работното място – за подобряване на работата със стажантите, като преподаватели и наставници на младши съдии, прокурори и следователи както и на съдебните служители; обучение на работещите в съдебната система за предоставяне на по-добро обслужване.
- Управление на човешките ресурси – създаване и въвеждане на информационна система за управление на човешките ресурси в съдебната система. Изработване на методологии за управление на човешките ресурси и интегрирана информационна система в рамките на компонента ще осигури подчиняването на информационната система на реалните нужди на управлението.

2. Консултанти по най-добри практики (Дания)

Създаден е екип за най-добри практики, съставен от служители, работещи като консултанти по процеса и като обикновени съдебни служители. Задачата на екипа по най-добри практики е да наблюдава работните процедури, да предлага нови начини на работа, да събира информация и да осигури обмен на знания. Поради натовареността, свързана с реализацията на съдебната реформа, в момента работи само един консултант по-най-добри практики, но намерението е да се назначат още консултанти през 2008 година.

Поради натовареността, свързана с реализацията на съдебната реформа, в момента работи само един консултант по-най-добри практики, но през пролетта на 2009 година ще започнат работа още консултанти.

3. Други дейности (Германия)

Всеки съдия и прокурор се задължава да се придържа към високи стандарти. По тази причина те обсъждат стандартите за качество и въпроси на етиката,

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

свързани със съдиите и прокурорите в своите асоциации, например Германската асоциация на съдиите (Deutscher Richterbund) или Новото дружество на съдиите (Neue Richtervereinigung).

4. Охрана на съдебната власт (Унгария)

Често съдиите са психически пренатоварени от работата, защото се сблъскват с лични конфликти по време на процесите и трябва да ги решат. Предварително не могат да бъдат изчислени никакви последици и от най-обективните и висококачествени решения. Решенията могат да генерират въздействия, които да доведат до словесни, писмени и дори физически посегателства срещу съдията. Ето защо задача на ръководството е да сведе до минимум възможността такива посегателства да достигнат до съдиите. Форумът за защита срещу словесни и писмени нападки е медийната дейност на съдилищата и процедурата за жалби. За предотвратяване на физическите посегателства НСП привлича вниманието на правителството към проблема с цел предоставяне на средства за подобряване на охранителната система на съдилищата и изграждане на система от лична охрана с съответствие с непристрастността на съдебната власт.

По-нататък може да се появи нужда от постоянна психическа грижа за съдиите и за поддържане на специална здравна система, способна да предотврати психични заболявания.

5. Аудио записи на съдебните дела (Латвия)

Латвия започна да прави аудио записи на съдебните дела. В момента пилотният проект се изпълнява в три съдилища в Латвия. Една от всеки три съдебни зали е оборудвана с професионална записваща техника за аудио запис на делата. Целта е да се модернизира съдебният процес, да се повиши качеството на съдебния процес в посока по-голяма ефективност и да се ползват по-ефективно съдебните служители.

6. Пълна автоматизация на процеса на връчване на призовките (Латвия)

От декември 2007 се прилага централизирано разпределение на връчването на съдебните призовки. Данните за съдебните призовки се събират, отпечатват и връчват електронно. В момента се изпълнява пилотен проект в Административния окръжен съд. През 2008 бе планирано проектът да се реализира във всички окръжни и областни съдилища. Целта е да се разтоварят съдебните служители – вместо да носят съдебните призовки до пощенския клон, те биха могли да изпълняват по-квалифицирани задачи. Прилагането на новата система ще намали разходите за канцеларски консумативи, оборудване и персонал.

7. Електронна услуга „Проследете съдебното производство” (Латвия)

От ноември 2008 година Съдебната администрация въведе нова електронна услуга, наречена „Проследете съдебното производство”. Тази услуга е безплатна и е достъпна за широката общественост на съдебния портал за проследяване на всяко съдебно производство в който и да е съд на Латвия. Има информация за текущото състояние на всяко едно конкретно съдебно производство – името и информация за контакт на съда, определения съдия, насрочените съдебни заседания, исквете, съдебните решения, постановени в

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

рамките на съответното производство (без да се дава пълният текст) и информация за производството по делото пред другите съдебни инстанции. Информацията е публична, но без да се разкриват никакви лични данни.

8. Записване на съдебните дела (Литва)

Чл. 38, ал. 3 гласи, че от 1 юли 2010 година, следвайки процедура, установена от процесуалното право, съдебните дела ще имат аудио запис. За записването и проучването на показанията съдът може да прави видеозапис, филм или снимки следвайки процедурата, установена от процесуалното право или да използва друга техника. До 1 юли 2010 година за записването и проучването на показанията съдът може да поиска аудиозапис, видеозапис, филм или фотографии на делото, следвайки процедурата на процесуалното право или да използва друга техника.

9. Годишни доклади, издавани от Върховния съвет на магистратите (Румъния)

Всяка година Върховният съвет на магистратите издава поредица доклади, които стават достояние на обществеността (чрез публикуване в уебсайта на ВСМ www.csm1909.ro и съобщения за пресата), давайки информация за качеството на съдебната дейност, а именно: годишен доклад за дейността на съдилищата; годишен доклад за дейността на прокуратурите; годишен доклад за дейността на Върховния съвет на магистратите и годишен доклад за правосъдието.

Годишните доклади за дейността на съдилищата и прокуратурите предоставят информация за: броя заведени дела в съдилищата/прокуратурите, класирани по характер на материята и нива в йерархията на правораздаване; ефективност на съдилищата/прокуратурите на всички нива на правораздаване; натовареност на всеки съдия/прокурор на всички нива на правораздаване. Докладът за правосъдието съдържа количествен и качествен анализ на съдебната власт като предоставя данни за: разпределението на делата на случаен принцип; продължителност на съдебните дела; еднаквото приложение на законите; показатели за качество в дейността на съдилищата/прокуратурите; специализация на съдиите и прокурорите; повишаване на свободния достъп до правосъдие; повишаване качеството на управление на съдилищата/прокуратурите и степента на прозрачност на съдебната власт. Тези доклади са публични и се качват на уебстраницата на ВСМ и се предоставят на обществеността както и на медиите чрез съобщения за тях.

10. Публичност на съдебните заседания в Румъния

Публичността на съдебните заседания има конституционна основа и сега е предвидена в обща форма в закона за организацията на съдебната власт и в двата процесуални кодекса.¹

На основание на този принцип съдебните заседания по правило се провеждат при „открити врата”. Съдиите имат право да ограничат достъпа на публика в съдебната зала само поради размерите на залата² и могат да отстраняват хора от

¹ Наказателно-процесуален кодекс (Чл. 290), Гражданскопроцесуален кодекс (Чл. 121).

² Гражданскопроцесуален кодекс, Чл. 122.

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

залата на основание спазване на дисциплината (напр. ако някой започне да вдига шум или пречи по някакъв начин на работата на съда³). Закритите съдебни заседания са изключения, изрично предвидени [*expressis verbis*] от закона.⁴

При граждански дела съдебните заседания могат да се обявят за закрити, когато публичността на заседанието/изслушването може да застраши обществения ред, благоприличието, или интересите на участващите страни. В ситуации като посочените, страните в процеса могат да бъдат придружени само от адвокатите си и посочени от тях лица.

Присъдата винаги се произнася на открито заседание. В ситуацията, където не е било спазено правилото за публичност при наказателни дела, резултатът е невалидност на съдебното производство.

Ако съдебното заседание е публично, в съответствие със закона, представителите на медиите или гражданите имат право да правят аудио и/или видеозапис на заседанието. Единственото ограничение се отнася до нарушаване на реда и недопускане на безредие - ако тези условия не са спазени, председателят на съда може да отстрани лицата, причинили проблемите.

11. Общо задължение на съдилищата в Румъния да съобщават информация, представляваща обществен интерес

Според Закон № 544/2001 за свободния достъп до информация, представляваща обществен интерес, всяка държавна институция, включително съдилищата и прокуратурите, са длъжни да съобщават *ex officio* следната информация, представляваща обществен интерес:

- правните разпоредби, отнасящи се до организацията и действието на органа на държавна власт или институция;
- организационната структура, функции на отделите, работния график и графика на съдебните заседания;
- имената на служителите в ръководната структура и на тези, отговарящи за разпространението на информацията от обществен интерес;
- координати на органите на държавната власт и институциите;
- източници на финансиране, бюджет и финансов отчет;
- програми и стратегии за развитие на органите на държавна власт или институции;
- списък на документите, представляващи обществен интерес;
- начини на оспорване на решение на орган на държавната власт или институция, когато гражданин счита, че е нарушено правото му на достъп до информация, представляваща обществен интерес.

Уебстраниците на съдилищата представят цялата изисквана информация.

³ Наказателно-процесуален кодекс, Чл. 298.

⁴ Наказателно-процесуален кодекс Чл. 228 (2): на наказателните производства не могат да присъстват непълнолетни лица на възраст под 16 години. Съдебните заседания могат да бъдат обявени за тайни от съда по искане на прокурора, на страните в процеса или *ex officio*, като това се отнася за цялото производство или за част от съдебното заседание, в случаите, когато публичността на заседанието може да застраши определени интереси като: *държавни интереси* (напр. при дела за престъпления срещу националната сигурност или срещу националната отбранителна способност); *добрия морал* (напр. при дела за сексуални престъпления); *достойнство* или *тайна* (напр. при дела за обида и клевета или за издаване на чужда тайна). Чл. 121 (2) от Гражданскопроцесуалния кодекс.

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

С цел да се даде достъп до информация от обществен интерес, съдилищата са организирали специализирани отдели за информация и връзки с обществеността, назначили са говорители и са организирали периодични пресконференции за информиране по въпроси от обществен интерес. Съдилищата, както и всички останали органи на държавната власт и институции, са длъжни да дадат акредитация на журналистите и представителите на медиите. Отказът да се даде акредитация трябва да се съобщи писмено и не трябва да засяга правото на медиата да получи акредитация за друг журналист.

12. Други дейности (Словения)

Централното звено за правоприлагане бе формирано на базата на автентични документи в местния съд в Любляна. Звеното представлява нов етап в правоприлагането, защото е централизирано; то се занимава със случаи на правоприлагане на базата на автентични документи в цялата страна и е изцяло компютъризирано.

Лица за контакти по въпросите на качеството

	Държава и организация Country and Organization	Име Name	Координати за контакти по информация за качеството Contact Details for Information on Quality Activities
1	Австрия, Министерство на правосъдието (Austria, Ministry of Justice)	- г-н Райнхард Хингер (Mr. Reinhard Hinger)	reinhard.hinger@bmj.gv.at Bundesministerium für Justiz, Abteilung III 5, 1016 Wien T: +43 1 52152/2228
2	Белгия, Висш съвет по правосъдието (Belgium, Conseil Supérieur de la Justice / Hoge Raad voor de Justitie)	- г-н Геерт Верваеке, зам.-председател на Висшия съвет по правосъдието (Mr. Geert Vervaeke, Vice-Chairman of the High Council of Justice) - г-н Жан-Мари Сиско, администратор на Висшия съвет по правосъдието (Mr. Jean-Marie Siscot, Administrator High Council of Justice) - г-н Аксел Кител, член на Висшия съвет по правосъдието (Mr. Axel Kittel, member of the Belgian High Council for Justice)	geert.vervaeke@hrj.be jean-marie.siscot@hrj.be
3	България, Висш съдебен съвет (Bulgaria, Supreme Judicial Council of Bulgaria)	- г-н Иван Димов, председател на Комисията за международно правно сътрудничество (Mr. Ivan Dimov, Chairperson of the Commission for International Legal Cooperation) - г-жа Ана Топалова, старши експерт, Отдел за международно правно сътрудничество (Ms. Ana Topalova, senior expert, Department for International Legal Cooperation)	legal_alliance@abv.bg anatopalova@abv.bg
4	Дания, Съдебна	- г-н Нийлс Грубе, съдия	NielsGrubbe@Hoejesteret.dk

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

	администрация (Denmark, Court Administration (Domstolstyrelsen)	<p>от Върховния съд, председател на управителния орган на датската Съдебна администрация (Mr. Niels Grubbe, Supreme Court judge, chairman of the board of the Danish Court Administration</p> <p>- г-жа Герд Зиндинг, ръководител на „Реформа и развитие” (Ms. Gerd Sinding, Head of Reform and Development</p> <p>- г-н Клаус Ругаард, заместник-ръководител на „Финанси и развитие” (Mr. Klaus Rugaard, Deputy Head of Finance and Development</p>	<p>T: (+45) 33 63 27 50</p> <p>gsi@domstolsstyrelsen.dk T: (+45) 70 10 33 22</p> <p>kru@domstolsstyrelsen.dk T: + 45 33 92 95 39</p>
5	Финландия, Министерство на правосъдието (Finland, Ministry of Justice)	<p>- г-н Сакари Лауканен, ръководител „Развитие”, Министерство на правосъдието (Mr. Sakari Laukkanen, Head of Development, Ministry of Justice)</p> <p>- г-н Хари Мекинен, председател на Окръжния съд на Оулу (Mr. Harri Mäkinen, Chief Judge of the District Court of Oulu)</p> <p>- г-н Анти Савела, съдия в Окръжния съд в Оулу (Mr. Antti Savela, Judge of the District Court of Oulu)</p>	<p>Sakari.Laukkanen@om.fi T: +358 50 354 7169</p> <p>harri.e.makinen@om.fi District Court of Oulu PO Box 141, 90101 Oulu, Finland T: +358103649619</p> <p>antti.savela@om.fi District Court of Oulu PO Box 141, 90101 Oulu, Finland T: +358 10 364 9500</p>
6	Германия, Германска асоциация на съдиите (Germany, German Association of Judges)	<p>- Г-жа Карла Еверс Фосгерау, съдия от трудовия съд, член на Борда на Германската асоциация на съдиите (Ms. Carla Evers-Vosgerau, labour court judge, member of the board of the German Association of Judges</p>	<p>carla.evers-vosgerau@arbgsh.landsh.de info@drb.de T: (+49) 461-89388 T: (+49) 2061250</p>
7	Унгария, Национален съвет по	<p>- г-н Арпад Орош, съдия от Върховния съд, член</p>	<p>orosza@legfelsobb.birosag.hu T: +36 1 268 46 03</p>

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 -- Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

	правосъдие (Hungary, National Council of Justice (Országos Igazságszolgáltatási Tanács)	на Националния съвет по правосъдие (Mr. Arpad Orosz, judge of the Supreme Court, member of the National Council of Justice - г-н Петер Саркози, ръководител на Отдела за международни отношения, Канцелария на Националния съвет по правосъдие (Mr Peter Sarkozy, head of Department for International Affairs, Office of the National Council of Justice)	F: +36 1 268 45 15 nkf@oith.birosag.hu T: +36 1 312 74 27 F: +36 1 331 37 20
8	Латвия, Съдебна администрация (Latvia, Court Administration)	- Г-жа Агния Карлсоне, ръководител на Отдела за връзки с обществеността (Ms. Agnija Karlsonе, Head of Public Relations Division)	agnija.karlsonе@ta.gov.lv T: +371 7063807 F: +371 7063805
9	Литва, Съдебен съвет (Lithuania, Judicial Council (Teisėjų taryba)	- г-жа Ернеста Сакалаускиене, ръководител на отдел „Международни отношения”, Национална съдебна администрация (Ms. Ernesta Sakalauskiene, National Courts Administration, head of International relations division) - г-н Алгис Норкунас, съдия от Върховния съд на Литва (Mr. Algis Norkunas, judge of the Supreme Court of Lithuania)	ernestas@teismai.lt T: +370 5 251 4126 F: +370 5 268 5187 a.norkunas@lat.lt T: +370 5249 1200
10	Нидерландия (координатор), Съвет за съдебната власт (The Netherlands (coordinator), Council for the Judiciary (Raad voor de rechtspraak)	- Г-жа Мария ван Куик, секретар-директор на Съвета за съдебната власт (Ms. Marja van Kuijk, Secretary-Director Netherlands Council for the Judiciary) - Г-жа К. К. Флаес, длъжностно лице по политиката, Международно сътрудничество (Ms. C.C. Flaes, Policy Officer,	m.van.kuijk@rechtspraak.nl T: +31 70 361 98 64 c.c.flaes@rechtspraak.nl T: +31 70 361 98 84

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)

		<p>International cooperation)</p> <ul style="list-style-type: none"> - г-жа Инка Темпелман, управление на качеството (Ms. Yinka Tempelman, Quality Manager) - Г-н Езра ван Дуурен, секретар по качеството (Mr Ezra van Duuren, Secretary Quality) 	<p>y.tempelman@rechtspraak.nl T: +31 70 361 9762</p> <p>e.van.duuren@rechtspraak.nl T: +31 70 361 9747</p>
11	Румъния, Върховен съвет на магистратите (Romania, Superior Council of Magistracy (Consiliul Superior al Magistraturii))	<ul style="list-style-type: none"> - Г-жа Александрина Радулеску, съдия, член на Върховния съвет на магистратите (Ms. Alexandrina Radulescu, Judge, member of the Superior Council of Magistracy) - Г-жа Диана Минка юриконсулт, Европейски отношения, отдел "Международни връзки и програми" (Ms. Diana Minca, Legal Advisor, European Affairs, International Relations and Programs Department) 	<p>alexandrinaradulescu@csm1909.ro T: + (40) 21 319 81 89 F: + (40) 21 311 69 44</p> <p>diana.minca@csm1909.ro T: + (40) 21.319.81.89 F: + (40) 21.311.69.44</p> <p>www.csm1909.ro T: + (40) 21 311 69 48 F: + (40) 21 311 69 44</p>
12	Словения, Съдебен съвет (Slovenia, Judicial Council of the Republic of Slovenia)	<ul style="list-style-type: none"> - Г-жа Матея Кончина Петернел, съдия от Върховния съд и член на Съдебния съвет на Република Словения (Ms. Mateja Končina Peternel, Higher Court Judge and member of the Judicial Council of the Republic of Slovenia) 	<p>mateja.koncina-peternel@sodisce.si T: +386 (0)1 366 40 76 F: +386 (0)1 366 40 70</p>
13	ЕКЕП [CEPEJ]	Г-н Пим Алберс, специален съветник към ЕКЕП, Съвет на Европа, Генерална дирекция „Човешки права и юридически въпроси” (Mr. Pim Albers, Special Adviser to the CEPEJ, Council of Europe, Directorate General Human Rights and Legal Affairs)	<p>Pim.ALBERS@coe.int tel: + 33(0)3 90 21 47 74 fax: + 33(0)3 88 41 37 43</p>

Регистър за дейностите по управление на качеството 2009 – Приложение към Доклада за управление на качеството и неговата връзка с прозрачността и достъпа до правосъдие на Работната група по управление на качеството на Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ)